

1. 3. 6.

අරියපරියෙසසුත්තං*

1. ඵ්ඵං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤියං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරමෙ. අථ ඛො භගවා පුබ්බන්තස සමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරං ආදාය සාවඤ්ඤියං පිණ්ඩාය පාවිසී. අථ ඛො සමබ්භුලා භික්ඛු යෙතායසමා ආනන්දෙ තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා ආයසමන්තං ආනන්දං එතදවොචු: “චිරස්සුතා තො ආවුසො ආනන්ද භගවතො සමමුඛා ධම්මි කථා. සාධු මයං ආවුසො ආනන්ද ලභෙය්‍යාම භගවතො සමමුඛා ධම්මිං කථං සචණ්ඨායා”ති. තෙනභායසමන්තො යෙන රමමකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො තෙනුපසඛකමථ. අප්‍රෙපනාම ලභෙය්‍යාථ භගවතො සමමුඛා ධම්මිං කථං සචණ්ඨායාති. එවමාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයසමන්තො ආනන්දස්ස පච්චසෙසාසුං.

2. අථ ඛො භගවා සාවඤ්ඤියං පිණ්ඩාය චරිත්වා පච්ඡාහන්තා පිණ්ඩ-පානපටිකකන්තො ආයසමන්තං ආනන්දං ආමන්තසී: ආයාමානන්ද යෙන පුබ්බාරාමො මිභාරමානු පාසාදො තෙනුපසඛකමිස්සාම දිවා විහාරායාති. එවභනෙතති ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවතො පච්චසෙසාසී. අථ ඛො භගවා ආයසමනා ආනන්දෙන සද්ධිං යෙන පුබ්බාරාමො මිභාරමානු පාසාදො තෙනුපසඛකමි දිවා විහාරාය. අථ ඛො භගවා සායන්තසමයං පනිසලලාණා වුට්ඨිතො ආයසමන්තං ආනන්දං ආමන්තසී: ආයාමානන්ද යෙන පුබ්බකොට්ඨකො තෙනුප සඛකමිස්සාම භතතාති පරිසිඤ්චිතුනති. එවභනෙතති ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවතො පච්චසෙසාසී.

3. අථ ඛො භගවා ආයසමනා ආනන්දෙන සද්ධිං යෙන පුබ්බකොට්ඨකො තෙනුපසඛකමි ගතතාති පරිසිඤ්චිතුං. පුබ්බකොට්ඨකෙ ගතතාති පරිසිඤ්චිත්වා පච්චුත්තරිත්වා එකච්චරො අධ්ඨාසි ගතතාති පුබ්බාපයමානො.

4. අථ ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච: අයං භනෙත රමමකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො අච්චුරෙ. රමණීයො භනෙත රමමකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො, පාසාදිකො භනෙත රමමකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො. සාධු භනෙත භගවා යෙන රමමකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො තෙනුපසඛකමතු අනුකමපං උපාදායාති. අධිවාසෙසි භගවා තුණ්ඨිභාවෙන.

* පාසරාසි සුත්ත, අධ්ඨකථා; මජ්ඣං.

1. 3. 6.

අරියපරියෙසන සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ ජෙනවන නම් අන්වේදි සිටුහුගේ ආරමයෙහි වැඩ වාසය කරන්නේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුයෙහි හැදපෙරව පාසිවුරු ගෙන සැවැත් නුවරට පිටු පිණිස පිවිසිසේක. එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු ආයුෂමත් අනද තෙරුන් කරා පැමිණියහ. පැමිණ ආයුෂමත් අනද තෙරුන්ට තෙල කීහ: “අැවැත් ආනන්ද සඨවිරයන් වහන්ස, අප භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුයෙහි ධම් කථාව අැසුටිරු බොහෝකල් වෙයි. ආයුෂමත් ආනන්ද සඨවිරයන් වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්මුඛයෙහි ධම් කථාවක් අසන්ට ලබන්නමෝ නම් මැනවි” යනුයි. අැවැත්, එසේ නම් රමමක බමුණාගේ අසපුව කරා එලඹෙව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සමීපයෙහි දැහැමි කථාවක් අසවු නම් මනා මය. ඒ භික්ෂුහු ‘එසේය අැවැත්’ යි ආයුෂමත් අනද තෙරුන්ට පිළිතුරු දුන්හ.

2. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර පිටු පිණිස හැසිර බතෙන් පසු පිණිසපානයෙන් නැවතුනු සේක් ආයුෂමත් අනද තෙරුන් අැමතු සේක: “ආනන්දය, දිවාපිභාරය සදහා පුබ්බාරාම නම් වූ මිභාරමාතු ප්‍රාසාදය කරා යමිහ”. ‘එසේ ය, වහන්සැ’ යි ආයුෂමත් අනද තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් අනද තෙරුන් සමග දිවාපිභාරය සදහා මාගාමිමානා ප්‍රාසාදය කරා වැඩියහ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කාලයෙහි පලසමවතින් නැගිසිටි සේක් ආයුෂමත් අනද තෙරුන්ට තෙල වදාලසේක. “ආනන්දය, ගාත්‍රපරිෂේකය සදහා නැගෙන හිර නාන කොටුවට යමිහ.” “එසේ ය වහන්සැ” යි ආයුෂමත් අනද තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අැස්වූහ.

3. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් අනද තෙරුන් සමග නැගෙනහිර නානකොටුවට වැඩියහ. සිරුරුඅවයව සනහා ගැන්ම සදහාය. නැගෙනහිර නානකොටුවෙන් සිරුරුඅවයව සනහා ගෙන ගොඩනැගී එක් (අදනා) සිවුරු අැතිව සිරුරුඅවයව පුඹී අවසථාවට පවුණුවමින් (=විශලවමින්) සිටිසේක.

4. ඉක්බිති ආයුෂමත් අනද තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකලහ. ‘වහන්ස, රමමකබමුණාගේ මේ අසපුව රමණීය ය. රමමක-බමුණාගේ අසපුව සිත්කල ය. වහන්ස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, අනුකමපා උපදවා රමමකබමුණාගේ අසපුව කරා පැමිණෙනසේක් නම් මැනවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තිශ්ශබ්දනයෙන් ඉවසු සේක.

5. අඵ බො භගවා යෙන රමමකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමො තෙනුපසඞ්කමි. තෙන බො පන සමයෙන සමබහුලා භික්ඛු රමමකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමෙ ධම්මො කථාය සන්තිසින්නා භොනති. අඵ බො භගවා ඛනිඤ්චාරකොට්ඨකෙ අට්ඨාසි කථාපරියොසානං ආගමයමානො. අඵ බො භගවා කථාපරියොසානං විදිත්වා උකකාසිත්වා අග්ගලං ආකොටෙසි. විවරිත්ථු බො තෙ භික්ඛු භගවතො ඤාරං.

6. අඵ බො භගවා රමමකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අස්සමං පටිසිත්වා පඤ්ඤානෙන ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ජ බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: “කායනුත්ථ භික්ඛවෙ එතරභි කථාය සන්තිසින්නා, කා ව පන වො අන්තරා කථා විප්පකතා’ති. ‘භගවන්තමෙව බො නො භනෙත ආරභ්භ ධම්මි කථා විප්පකතා, අඵ භගවා අනුප්පතෙතා’ති. සාධු භික්ඛවෙ, එතං බො භික්ඛවෙ තුමහාකං පඤ්ඤාපං කුලපුත්තානං සඬා අකාරසමා අනුතාරියං පබ්බජිතානං යං තුමෙහ ධම්මො කථාය සන්තිසීදෙය්‍යාථ. සන්තිපතිතානං වො භික්ඛවෙ ඤායං කරණීයං: ධම්මි වා කථා, අරියො වා තුණ්හිභාවො.

7. ඤොමා භික්ඛවෙ පරියෙසනා: අරියා ව පරියෙසනා අනරියා ව පරියෙසනා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අනරියා පරියෙසනා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤෙඤ්ච පරියෙසති, අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මඤ්ඤෙඤ්ච පරියෙසති, අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මඤ්ඤෙඤ්ච පරියෙසති, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මඤ්ඤෙඤ්ච පරියෙසති, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මඤ්ඤෙඤ්ච පරියෙසති, අත්තනා සංවිකිලෙසධම්මො සමානො සංවිකිලෙසධම්මඤ්ඤෙඤ්ච පරියෙසති.

8. කිංඤ්ච භික්ඛවෙ ජාතිධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ ජාතිධම්මං, දුසිදුසං ජාතිධම්මං, අජෙලකං ජාතිධම්මං, කුකකුට්ඨකරං ජාතිධම්මං, හන්ඨිගවාස්සවලුවං ජාතිධම්මං, ජාතරූපරජනං ජාතිධම්මං. ජාතිධම්මාහෙනෙ භික්ඛවෙ උපධියො. එත්ථායං ගථිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපනො අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤෙඤ්ච පරියෙසති.

9. කිංඤ්ච භික්ඛවෙ ජරාධම්මං වදෙථ? පුත්තභරියං භික්ඛවෙ ජරාධම්මං, දුසිදුසං ජරාධම්මං, අජෙලකං ජරාධම්මං, කුකකුට්ඨකරං ජරාධම්මං, හන්ඨිගවාස්සවලුවං ජරාධම්මං, ජාතරූපරජනං ජරාධම්මං. ජරාධම්මාහෙනෙ භික්ඛවෙ උපධියො. එත්ථායං ගථිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපනො අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මඤ්ඤෙඤ්ච පරියෙසති.

5. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රම්මකඛමුණාගේ අසපුව කරා පැමිණි සේක. එසමයෙහි බොහෝ භික්ෂුහු රම්මකඛමුණාගේ අසපුවෙහි දූහැමි කථාවෙන් යුතුව රැස්ව හුන්වාහු වෙත්. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කථා අවසානය බලනුටෝ බිහිදොරටුගෙහි වැඩ සිටි සේක. අනතුරු ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කථාව අවසන්සේ දූත කැස දොර කවුළුව පහලහ. ඒ භික්ෂුහුභාග්‍යවතුන් වහන්සේට දොර විවර කලහ.

6. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රම්මකඛමුණාගේ අසපුවට පිවිස පනවනලද අස්තෙහි වැඩහුන් සේක. වැඩහිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂුන් ආමන්ත්‍රණය කලසේක: “මහණෙනි, දූන් කිනම් කථාවකින් යුක්ත ව හුන්හු ද? තොපගේ කවර අතුරුකතාවක් අඩාල කරණ ලද ද?” “වහන්ස, අප විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම අරහයාවූ දූහැමි කථාව අඩාල කරණ ලදී. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩිසේකැ”යි සැල කලහ. “මහණෙනි, මැනවි. මහණෙනි, යම් ලෙසකින් තෙපි දූහැමි කථාවෙන් යුක්ත ව හුන්හුද, එය ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙයින් නික්ම සපුන්වන් කුලපුත්‍ර වූ තොපට නිසිය. මහණෙනි, රැස්වූ තොප විසින් දූහැමි කථාව හෝ ආසිතුෂණීම්භාවය (දවිතියධ්‍යානය හෝ මූලකම්මසථානය මෙතෙහි කිරීම) යන දෙක කල යුතුය.”

7. මහණෙනි, ආඨිපයෙඝීෂණය ය, අනාඨිපයෙඝීෂණයයි මේ සෙවීම දෙකෙකි.

මහණෙනි, අනාඨිපයෙඝීෂණ කුමක් ද? මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුභුලෙක් තෙමේ ජාතිය සවහාව කොට ඇත්තේ ජාතීධම්මයක් (ජාතිය සවහාව කොට ඇත්තක්) ම සොයයි. තෙමේ ජරාව සවහාව කොට ඇත්තේ ජරා ධම්මයක් (ජරාව සවහාව, කොට ඇත්තක් ම සොයයි. තෙමේ ව්‍යාධිය සවහාව කොට ඇත්තේ ව්‍යාධිධම්මයක් (ව්‍යාධිය සවහාව කොට ඇත්තක්) ම සොයයි. තෙමේ මරණය සවහාව කොට ඇත්තේ මරණ ධම්මයක් (මරණය සවහාවකොට ඇත්තක්) ම සොයයි. තෙමේ ශෝකය සවහාවකොට ඇත්තේ ශෝක ධම්මයක් (ශෝකය සවහාව කොට ඇත්තක්) ම සොයයි. තෙමේ කෙලෙසන සවහාව ඇත්තේ කෙලෙසන සවහාව ඇත්තක් ම සොයයි.

8. මහණෙනි, කුමක් ජාතීධම්ම යයි කියන්නේ ද? පුත්‍රදරුවෝ ජාතී ධම්මයෝයි දැයි දැස්නු ජාතීධම්මයෝයි. එළබැටෙළවෝ ජාතීධම්මයෝ යි. කුකුළන් හා උඹරෝ ජාතීධම්මයෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙලඹනු ජාතීධම්මයෝ ය. රන් රිදී ජාතීධම්මය. මහණෙනි, මේ පඤ්චකාමගුණ උපධිනු ජාතීධම්මයෝ ය. මෙහි තෘෂණාවෙන් බැඳුණා වූ මුසපන් වූ බැසගන්නා වූ මේ ලෝ වැසි තෙමේ ජාතිය සවහාව කොට ඇත්තේ ජාතීධම්මයක් ම සොයයි.

9. මහණෙනි, කුමක් ජරාධම්මයයි කියන්නේ ද? පුත්‍රභාග්‍යඝීවෝ ජරාධම්මයෝ ය. දැසිදැස්නු ජරාධම්මයෝ ය. එළ බැටෙළවෝ ජරාධම්මයෝ ය. කුකුළන් හා උඹරෝ ජරාධම්මයෝය. ඇත් ගව අස් වෙලඹනු ජරාධම්මයෝය. රන්රිදී ජරාධම්මය. මහණෙනි, මේ පඤ්චකාමගුණ ජරාධම්ම වෙති. මේ ලෝවැසි, තෙමේ මෙහි ගැට ගැසුණේ මුසපන් වූයේ බැසගන්නේ තෙමේ ජරාව සවහාව කොට ඇත්තේ ජරාධම්මයක් ම සොයයි.

10. කිඤ්ච භික්ඛවෙ බ්‍යාධිධම්මං වදෙථ? පුත්තහරියං භික්ඛවෙ බ්‍යාධිධම්මං, දුඤ්ඳුසං බ්‍යාධිධම්මං, අපේලකං බ්‍යාධිධම්මං, කුක්කුට සුකරං බ්‍යාධිධම්මං, හත්ථිගවාසස්වලුවං බ්‍යාධිධම්මං, බ්‍යාධිධම්මා හෙනෙ භික්ඛවෙ උපධියො. එත්ථායං ගථීතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපනො අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මඤ්ඤදුව පරියෙසති.

11. කිඤ්ච භික්ඛවෙ මරණධම්මං වදෙථ? පුත්තහරියං භික්ඛවෙ මරණධම්මං, දුඤ්ඳුසං මරණධම්මං, අපේලකං මරණධම්මං, කුක්කුට සුකරං මරණධම්මං, හත්ථිගවාසස්වලුවං මරණධම්මං. මරණධම්මා හෙනෙ භික්ඛවෙ උපධියො. එත්ථායං ගථීතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපනො අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මඤ්ඤදුව පරියෙසති.

12. කිඤ්ච භික්ඛවෙ සොකධම්මං වදෙථ? පුත්තහරියං භික්ඛවෙ සොකධම්මං, දුඤ්ඳුසං සොකධම්මං, අපේලකං සොකධම්මං, කුක්කුට සුකරං සොකධම්මං, හත්ථිගවාසස්වලුවං සොකධම්මං. සොකධම්මා හෙනෙ භික්ඛවෙ උපධියො. එත්ථායං ගථීතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපනො අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මඤ්ඤදුව පරියෙසති.

13. කිඤ්ච භික්ඛවෙ සඛ්ඛිලෙසධම්මං වදෙථ? පුත්තහරියං භික්ඛවෙ සඛ්ඛිලෙසධම්මං, දුඤ්ඳුසං සඛ්ඛිලෙසධම්මං, අපේලකං සඛ්ඛිලෙසධම්මං, කුක්කුට සුකරං සඛ්ඛිලෙසධම්මං, හත්ථිගවාසස්වලුවං සඛ්ඛිලෙසධම්මං, ජාතරූපරජනං සඛ්ඛිලෙසධම්මං. සඛ්ඛිලෙසධම්මා හෙනෙ භික්ඛවෙ උපධියො. එත්ථායං ගථීතො මුච්ඡිතො අජ්ඣාපනො අත්තනා සඛ්ඛිලෙසධම්මො සමානො සඛ්ඛිලෙසධම්මඤ්ඤදුව පරියෙසති. අයං භික්ඛවෙ අන්රියා පරියෙසනා.

13. කතමා ච භික්ඛවෙ අරියා පරියෙසනා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජාතං අනුත්තරං යොගකෙකම් නිබ්බානං පරියෙසති, අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජරං අනුත්තරං යොගකෙකම් නිබ්බානං පරියෙසති, අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගකෙකම් නිබ්බානං පරියෙසති, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අමතං අනුත්තරං යොගකෙකම් නිබ්බානං පරියෙසති, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අසොකං අනුත්තරං යොගකෙකම් නිබ්බානං පරියෙසති, අත්තනා සඛ්ඛිලෙසධම්මො සමානො සඛ්ඛිලෙසධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අසඛ්ඛිලියං අනුත්තරං යොගකෙකම් නිබ්බානං පරියෙසති. අයං භික්ඛවෙ අරියා පරියෙසනා.

10. මහණෙනි, කුමක් ව්‍යාධිධම්මයෙහි කියන්නේද? පුත්‍ර භායසීචෝ ව්‍යාධිධම්මයෝ ය. දුසිදස්සු ව්‍යාධිධම්මයෝ ය. එළු බැටළුවෝ ව්‍යාධිධම්මයෝ ය. කුකුළන් හා උරුරෝ ව්‍යාධිධම්මයෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙලඹු ව්‍යාධිධම්මයෝ ය. මහණෙනි, මේ පඤ්චකාමගුණ උපතිනු ව්‍යාධිධම්මයෝ ය. මේ ලෝවැසි තෙම මෙහි ගැටගැසුණේ මුසපත් වූයේ බැසගන්නේ තෙමේ ව්‍යාධිය සවභාව කොට ඇත්තේ ව්‍යාධිධම්මයක් ම සොයයි.

11. මහණෙනි, කුමක් මරණධම්මයෙහි කියන්නේද? මහණෙනි, පුත්‍ර භායසීචෝ මරණධම්මයෝ ය. දුසිදස්සු මරණධම්මයෝ ය. එළුබැටළුවෝ මරණධම්මයෝ ය. කුකුළන් හා උරුරෝ මරණධම්මයෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙලඹු මරණධම්මයෝ ය. මහණෙනි, මේ උපතිනු මරණධම්මයෝ ය. මේ ලෝ වැසි තෙමේ මෙහි ගෙතුණේ මුසපත් වූයේ බැසගන්නේ තෙමේ මරණය සවභාව කොට ඇත්තේ මරණධම්මයක් ම සොයයි.

12. මහණෙනි, කුමක් ශෝකධම්මයෙහි කියන්නේද? මහණෙනි පුත්‍රභායසීචෝ ශෝකධම්මයෝ ය. දුසිදස්සු ශෝකධම්මයෝ ය. එළුබැටළුවෝ ශෝකධම්මයෝ ය. කුකුළන් හා උරුරෝ ශෝකධම්මයෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙලඹු ශෝකධම්මයෝ ය. මහණෙනි, මේ උපතිනු. මේ ලෝවැසි තෙම මෙහි වෙළුණේ මුසපත් වූයේ බැසගන්නේ තෙමේ ශෝකය සවභාව කොට ඇත්තේ ශෝකධම්මයක් ම සොයයි.

13. මහණෙනි, කුමක් සංකෙලශධම්මයෙහි කියන්නේද? අඹුදරුවෝ සංකෙලශධම්මයෝ ය. දුසිදස්සු සංකෙලශධම්මයෝ ය. එළුබැටළුවෝ සංකෙලශධම්මයෝ ය. කුකුළන් හා උරුරෝ සංකෙලශධම්මයෝ ය. ඇත් ගව අස් වෙලඹු සංකෙලශධම්මයෝ ය. රන්රිදී සංකෙලශධම්මයෝ ය. මහණෙනි, මේ උපතිනු සංකෙලශධම්ම වෙත්. මේ ලෝවැසි තෙම මෙහි ගෙතුණේ මුසපත් වූයේ බැසගන්නේ තෙමේ සංකෙලශධම්ම වූයේ සංකෙලශධම්මයක් ම සොයයි. මහණෙනි, මේ අනාඨිපයෙඤ්ඤායි.

14. මහණෙනි, ආසීචු සෙවීම කුමක්ද? මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි ඇතැමෙක් තෙමේ ජාතිධම්ම වූයේ ජාතිධම්මයෙහි ආදීනව දූත ජාතියක් නැති නිරුතතරවූ යොගකෂෙම සංඛ්‍යාත නිජාණය සොයයි. තෙමේ ජරාධම්ම වූයේ ජරාධම්මයෙහි ආදීනව දූත ජරාවක් නැති නිරුතතර වූ යොගකෂෙම වූ නිවන සොයයි. තෙමේ ව්‍යාධිධම්ම වූයේ ව්‍යාධිධම්මයෙහි ආදීනව දූත ව්‍යාධියක් නැති නිරුතතර යොගකෂෙම වූ නිවන සොයයි. තෙමේ මරණධම්ම වූයේ මරණධම්මයෙහි ආදීනව දූත මරණයක් නැති නිරුතතර යොගකෂෙම වූ නිවන සොයයි. තෙමේ ශෝකධම්ම වූයේ ශෝකධම්මයෙහි ආදීනව දූත ශෝකයක් නැති නිරුතතර යොගකෂෙම වූ නිවන සොයයි. තෙමේ සංකෙලශධම්ම වූයේ සංකෙලශධම්මයෙහි ආදීනව දූත කෙලෙසීමක් නැති නිරුතතර යොගකෂෙම වූ නිවන සොයයි. මහණෙනි, මේ ආසීපයෙඤ්ඤායි.

15 අභමපී සුදං භීක්ඛවෙ පුඤ්ඤව සමෙබ්බාං අනභිසම්බුඤ්ඤා බොධිසතෙතාව සමානො අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි, අත්තනා ජරුධම්මො සමානො ජරුධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි, අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි, අත්තනා සඛකිලෙසධම්මො සමානො සඛකිලෙසධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි.

16. තස්ස මය්හං භීක්ඛවෙ එතදුභොසී: “කීනඤ්ඤා බො අභං අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි, අත්තනා ජරුධම්මො සමානො ජරුධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි, අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි, අත්තනා සඛකිලෙසධම්මො සමානො සඛකිලෙසධම්මඤ්ඤෙව පරියෙසාමි, යනඤ්ඤානං අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජාතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා ජරුධම්මො සමානො ජරුධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජරං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා බ්‍යාධිධම්මො සමානො බ්‍යාධිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අමතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අසොකං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං, අත්තනා සඛකිලෙසධම්මො සමානො සඛකිලෙසධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අසඛකිලීට්ඨං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසෙය්‍යං”නති.

17. සො බො අභං භීක්ඛවෙ අපරෙත සමයෙන දුභරෙව සමානො සුසුකාලකෙසො භද්‍රෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා, අකාමකානං මාතෘපිතෘනාං අස්සුමුඛානං රුදන්තෘනං, කෙසමස්සුං ඔභාරෙත්වා කාසායානී වන්ථානී අවජාදෙත්වා අභාරසමා අනගාරියං පබ්බජං. තො එවං පබ්බජතො සමානො කිංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සනතිවරපදං පරියෙසමානො යෙන ආලාරො කාලාමො තෙනුපසඝිකමිං, උපසඝිකමිත්වා අලාරං කාලාමං එතදවොචං: ‘ඉවජාමහං ආවුසො කාලාම ඉමසමිං ධම්මවිතයෙ බුභමවරියං චරිතු’නති.

18. එවං චුක්ඛෙ භීක්ඛවෙ ආලාරො කාලාමො මං එතදවොච: “විගරතායසමා, තාදිසො අයං ධම්මො යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො තචිරසො සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා සචජ්ඣත්වා උපසමපජ්ජ විහරෙය්‍යා”ති. සො බො අභං භීක්ඛවෙ තචිරසොව බිපපමෙව තං ධම්මං පරියාපුණිං. සො බො අභං භීක්ඛවෙ තාවතකෙනෙව ඔට්ඨපතතමනෙතන ලපිතලාපතමනෙතන ඤ්ඤාණවාදෙඤ්ඤෙව චදුමි ඵෙරවාදෙඤ්ඤෙව. ‘ජාතාමි පස්සාමි’ති ව පටිජාතාමි අභඤ්ඤෙව අඤ්ඤෙව. තස්ස මය්හං භීක්ඛවෙ එතදුභොසී:

15. මහණෙනි, මම බුදු විමට පෙර බෝසත් වූයෙමි ම තෙමේ ජාතිධම්මී වූයෙමි ජාතිධම්මියක් ම සෙවිමි. තෙමේ ජරාධම්මී වූයෙමි ජරාධම්මියක් ම සෙවිමි. තෙමේ ව්‍යාධිධම්මී වූයෙමි ව්‍යාධිධම්මියක් ම සෙවිමි. තෙමේ මරණධම්මී වූයෙමි මරණධම්මියක් ම සෙවිමි. තෙමේ ශොකධම්මී වූයෙමි ශොකධම්මියක් ම සෙවිමි. තෙමේ සංකෙලශධම්මී වූයෙමි සංකෙලශධම්මියක් ම සෙවිමි.

16. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස විය: “කුමක් නිසා මම තෙමේ ජාතිධම්මී වූයෙමි ජාතිධම්මියක් ම සොයමි ද, තෙමේ ජරාධම්මී වූයෙමි ජරාධම්මියක් ම සොයමි ද, තෙමේ ව්‍යාධිධම්මී වූයෙමි ව්‍යාධිධම්මියක් ම සොයමි ද, තෙමේ මරණධම්මී වූයෙමි මරණධම්මියක් ම සොයමි ද, තෙමේ ශොකධම්මී වූයෙමි ශොකධම්මියක් ම සොයමි ද, තෙමේ සංකෙලශධම්මී වූයෙමි සංකෙලශධම්මියක් ම සොයමි ද?” ‘මම ජාතිධම්මී වූයෙමි ජාතිධම්මියෙහි ආදීනව දූන ජාතියක් නැති නිරුත්තර වූ යොගසෙෂම වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. ජරාධම්මී වූයෙමි ජරාධම්මියෙහි ආදීනව දූන ජරාවක් නැති නිරුත්තර වූ යොගසෙෂම වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. තෙමේ ව්‍යාධිධම්මී වූයෙමි ව්‍යාධිධම්මියෙහි ආදීනව දූන ව්‍යාධියක් නැති නිරුත්තර වූ යොගසෙෂම වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. තෙමේ මරණධම්මී වූයෙමි මරණධම්මියෙහි ආදීනව දූන මරණයක් නැති නිරුත්තර වූ යොගසෙෂම වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. තෙමේ ශොකධම්මී වූයෙමි ශොකධම්මියෙහි ආදීනව දූන ශොකයක් නැති නිරුත්තර වූ යොගසෙෂම වූ නිවන සොයන්නෙමි නම් මැනව. තෙමේ සංකෙලශධම්මී වූයෙමි සංකෙලශධම්මියෙහි ආදීනව දූන සංකලිඡට නොවූ නිරුත්තර වූ යොගසෙෂම වූ නිවන යොයන්නෙමි නම් මැනව’යි කියාසි.

17. මහණෙනි, ඒ මම පසුකාලයෙහි ලදරු වූයෙමි ම ඉතා කළකෙස් ඇත්තෙමි පලමුවන වයස වූ සොදුරුයොව්නෙන් යුක්ත වූයෙමි, නො කැමැති වූ කඳුළු පිරුණු මුහුණු ඇති මවුපියන් හඬද්දී, කෙස් රවුළු බා කහවත් හැඳ ගිහි ගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි. ඒ මම මෙසේ පැවිදී වූයෙමි ‘කුසලය කුමක්ද’යි සොයන සුලු වූයෙමි නිරුත්තර වූ උතුම් වූ ශාන්තිපදය සොයමින් ආලාචනාලාම කරා පැමිණියෙමි. පැමිණ ආලාචනාලාමට මෙය කිමි: ‘ඇවැත්නි කාලාම, මේ ශාසනයෙහි බඹසර කරන්නට කැමැත්තෙමි.’

18. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි ආලාචනාලාම මට මෙසේ කීය: “ආයුෂමත් තෙමේ බඹසර වෙසෙවා. යම් තැනක නුවණැති පුරුෂයෙක් නොබෝකලකින් ම සවකීය ආවාසීවරයන්ගේ ධර්මය තෙමේ දූන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට වෙසේ ද, මේ ධර්මය එ බඳු ය”. මහණෙනි, ඒ මම නොබෝදිනකින් ම ඒ ධර්මය ප්‍රගුණ කෙලෙමි. (ඒ මම උන් කී දූය පිලිගැනුමට) තොල් පහල පමණින් ම, උන් කියූ දූය නැවත කිමි පමණෙකින් ම ‘දනිමි’යි යන කථාවත්, ‘මම එහි සඞ්චරෙමි’ යන කථාවත් කිවෙමි. ‘දනිමි’යි ද, ‘දකිමි’යි ද මම පිලින කෙලෙමි. අත්‍යයෝ ද මා ගැන එසේ කිත. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස වී ය:—

“න ඛො ආලාරො කාලාමො ඉමං ධම්මං කෙවලං සද්ධාමනනකෙන සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරමිති පවෙදෙති. අද්ධා ආලාරො කාලාමො ඉමං ධම්මං ජානං පස්සං විහරති”ති. අථ බ්වාහං භික්ඛවෙ යෙන ආලාරෙ කාලාමො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්න්තා ආලාරං කාලාමං එතදවොචො: “කිත්ත වතා නො ආවුසො කාලාම ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙසී”ති. එවං වුතෙන භික්ඛවෙ ආලාරෙ කාලාමො ආකිඤ්චඤ්ඤායනනං පවෙදෙසී. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසී: “න ඛො ආලාරසෙසව කාලාමස්ස අන්ච සද්ධා, මය්හමපන්චි සද්ධා. න ඛො ආලාරසෙසව කාලාමස්ස අන්ච විරියං, මය්හමපන්චි විරියං. න ඛො ආලාරසෙසව කාලාමස්ස අන්ච සති, මය්හමපන්චි සති. න ඛො ආලාරසෙසව කාලාමස්ස අන්ච සමාධි, මය්හමපන්චි සමාධි. න ඛො ආලාරසෙසව කාලාමස්ස අන්ච පඤ්ඤා, මය්හමපන්චි පඤ්ඤා. යනනුතාහං යං ධම්මං ආලාරො කාලාමො ‘සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරමි’ති පවෙදෙති. තස්ස ධම්මස්ස සච්ඡිකරියාය පදහෙය්”නති සො ඛො අහං භික්ඛවෙ නචිරසෙසව බ්පමමව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිසි.

19. අථ බ්වාහං භික්ඛවෙ යෙන ආලාරෙ කාලාමො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්න්තා ආලාරං කාලාමං එතදවොචො: “එතතාවතා නො ආවුසො කාලාම ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙසී”ති. ‘එතතාවතා ඛො අහං ආවුසො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙමි’ති. “අහමි ඛො ආවුසො එතතාවතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරමි”ති ‘ලාභා නො ආවුසො, සුලඤ්ඤං නො ආවුසො, යෙ මයං අයසමනනං තාදිසං සබ්බහමචාරිං පස්සාම, ඉති යාහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙමි, තං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිසි, යං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරිසි, තමහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ පවෙදෙමි. ඉති යාහං ධම්මං ජානාමි, තං නිං ධම්මං ජානාසී. යං නිං ධම්මං ජානාසී, තමහං ධම්මං ජානාමි. ඉති යාදිසො අහං, තාදිසො නිං යාදිසො නිං, තාදිසො අහං. එහිදුන් ආවුසො, උභොව සනතා ඉමං ගණං පරිහරාමා’ති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ ආලාරෙ කාලාමො ආචරියො මෙ සමානො අනෙතවාසීං මං සමානං අත්තනො¹ සමසමං ධම්මෙසී, උලාරාය ව මං පුජාය පුජෙසී. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසී: “නායං ධම්මො නිබ්බද්දය න විරුගාය න නිරුධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමෙබ්බාය න කීර්ණානාය සංවතනති, යාවදෙව ආකිඤ්චඤ්ඤායනනුපපතතියා”ති. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ තං ධම්මං අනලංකරිත්වා තස්මා ධම්මා නිබ්බජ්ජ අපකාමිං.

1. අත්තතා, මජ්ඣ.

“ආලාරකාලාම තෙමේ මේ ධර්මය හුදෙක් ඇදහිම් පමණෙකින් තමන් ‘විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කරමි’යි ප්‍රකාශ නොකරයි. එකානන්‍යයෙන් ආලාරකාලාම මේ ධර්මය දන්නේ, දක්නේ වාසය කෙරේය”යි කියයි. මහණෙනි, ඉක්බිති මම ආලාරකාලාම කරා පැමිණියෙමි. පැමිණ ආලාරකාලාමහට මෙය කීමි. “ඇවැත් කාලාමය, කොපමණෙකින් මේ ධර්මය තමන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට දැන ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙහි ද?” මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි ආලාරකාලාම තෙමේ ආකිඤ්ඤාදායකතාය ප්‍රකාශ කෙළේය. ඒ මට මේ අදහස විය: “ඉඬාව ඇත්තේ ආලාරකාලාමහට පමණක් නො වේ. මට ද ඉඬාව ඇත. ආලාරකාලාමහට පමණක් ම විසිය ඇත්තේ නො වේ. මට ද විසිය ඇත. ආලාරකාලාමහට පමණක් ම සිතිය ඇත්තේ නො වේ. මට ද සිතිය ඇත. ආලාරකාලාමහට පමණක් ම සමාධිය ඇත්තේ නො වේ. මට ද සමාධිය ඇත. ආලාරකාලාමහට පමණක් ම ප්‍රඥාව ඇත්තේ නො වේ. මට ද ප්‍රඥාව ඇත. ආලාරකාලාම තෙමේ ‘යම් ධර්මයක් තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වෙසෙමි’යි කියා නම්, මම ඒ ධර්මය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කිරීමට උත්සාහ කෙරෙමි නම් මානාවැ”යි කියා හි. මහණෙනි, ඒ මම නොබෝ කලෙකින් ම වහා ම ඒ ධර්මය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කෙළෙමි.

19. මහණෙනි, ඉක්බිති මම ආලාරකාලාම කරා පැමිණියෙමි. පැමිණ ආලාරකාලාමහට “ඇවැත් කාලාමය, මේ පමණෙකින් ම මේ ධර්මය තමන් වෙසෙසින් දැන සාක්‍ෂාත් කොට ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙහිද”යි මෙය කීමි. “ඇවැත්, මම වෙපමණෙකින් ම මේ ධර්මය තමන් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙමි”යි කී ය. “ඇවැත්, මම ද මෙපමණෙකින් මේ ධර්මය තමන් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරෙමි” යි කීමි. “ඇවැත්, යම්බඳු වූ අපි භොප වැනි සබ්බමචාරී ආයුෂමතකු දක්නමෝ ද, ඒ අපට ලාභය, අපට මනා ලැබුණෙකි. මෙසේ මම යම් ධර්මයක් තමන් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙමි ද, තෙපි ඒ ධර්මය තමන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට වෙසෙසින් දැන ඊට පැමිණ වාසය කරව. තෙපි යම් ධර්මයක් තමන් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කරන්නහු නම්, මම ඒ ධර්මය තමන් ම වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ ප්‍රකාශ කරමි. මෙසේ යම් ධර්මයක් මම දනිමි ද, ඒ ධර්මය තෙපි දනුව. යම් ධර්මයක් තෙපි දනිනු නම් ඒ ධර්මය මම දනිමි. මෙසේ මම යම්බඳුයෙමි නම්, තෙපි ද එබඳු ව. තෙපි යම්බඳුනු නම්, මම ද එබඳුයෙමි. ඇවැත්, දැන් එව. දෙදෙන ම එකතු ව මේ පිරිස පරිහරණය කරමු”යි කියයි. මහණෙනි, මෙසේ ආලාරකාලාම තෙමේ මට ආවාසි වූයේ ම අතවැසි වූ මා තමාට සමතැන තැබී ය. උසස් පූජාවෙනුදු මා පිදී ය. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස විය: “මේ ධර්මය සසර කලකිරීම සඳහා නො වේ. නො ඇලීම සඳහා නො වේ. නිවන සඳහා නො වේ. කෙලෙස් සන්හිඳවීම සඳහා නො වේ. විශෙෂ දැනීම සඳහා නො වේ. සමෝධිය සඳහා නො වේ. නිවන් සඳහා නො පවතියි. මේ ධර්මය ආකිඤ්ඤාදායකතායෙහි ඉපදීමට ම වෙසි.” මහණෙනි, ඒ මම ඒ ධර්මය (ශාන්තපදයට) ප්‍රමාණ නො කොට (මෙයින් කම් නැතැයි සිතා එයින් තැපා නොවී) ඒ ධර්මයෙන් කලකිරී වෙන්ව ගියෙමි

20. සො බො අහං භික්ඛවෙ කිංකුසලගවෙසී අනුතතරං සන්තිවර-පදං පරියෙසමානො යෙන උදදකො¹ රුමපුතොනා තෙනුපසංඝිකමිං. උපසංඝිකමිනා උදදකං රුමපුතනං එතදවොචො: “ඉච්ඡාමහං ආච්ඡො ඉමසමිං ධම්මවිනයෙ බුහමිවරියං වරිතු”න්ති. එවං චුතොන භික්ඛවෙ උදදකො රුමපුතොනා මං එතදවොච ‘විහරතායසමා, තාදිසො අයං ධම්මො යත්ථ විඤ්ඤා පුටිසො නචිරසෙසව සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරෙය්‍යා’ති. සො බො අහං භික්ඛවෙ නචිරසෙසව බිප්පමෙව තං ධම්මං පරියාපුණිං. සො බො අහං භික්ඛවෙ තාවතකෙනෙව ඔට්ඨපහනමනොන ලපිතලාපනමනොන ඤ්ඤාණවාදකුච වදුම්ඵ ථෙරවාදකුච. ‘ජානාමි, පසාමි’ති ච පටිජානාමි අහඤ්ඤව අඤ්ඤෙව.

21. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසී: “න බො රාමො ඉමං ධම්මං කෙවලං සද්ධාමනනකෙන සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරමිති පචෙදෙසී. අද්ධා රාමො ඉමං ධම්මං ජානං පසාමි විහාසී”ති. අථ බවාහං භික්ඛවෙ යෙන උදදකො රුමපුතොනා තෙනුපසංඝිකමිං. උපසංඝිකමිනා උදදකං රුමපුතනං එතදවොචො: “කිත්තාවතා තො ආච්ඡො රාමො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ පචෙදෙසී”ති. එවං චුතොන භික්ඛවෙ උදදකො රුමපුතොනා තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං පචෙදෙසී. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසී: “න බො රාමෙසෙසව අභොසී සද්ධා, මය්හමපජ්ජි සද්ධා. න බො රාමෙසෙසව අභොසී විරියං, මය්හමපජ්ජි විරියං. න බො රාමෙසෙසව අභොසී සති, මය්හමපජ්ජි සති. න බො රාමෙසෙසව අභොසී සමාධි, මය්හමපජ්ජි සමාධි. න බො රාමෙසෙසව අභොසී පඤ්ඤා, මය්හමපජ්ජි පඤ්ඤා. යනනුතාහං යං ධම්මං රාමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරමිති පචෙදෙසී, තස්ස ධම්මසස්ස සච්ඡිකිරියාය පදභෙය්‍යා”න්ති. සො බො අහං භික්ඛවෙ නචිරසෙසව බිප්පමෙව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහාසී.

22. අථ බවාහං භික්ඛවෙ යෙන උදදකො රුමපුතොනා තෙනුපසංඝිකමිං. උපසංඝිකමිනා උදදකං රුමපුතනං එතදවොචො: “එත්තාවතා තො ආච්ඡො රාමො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ පචෙදෙසීති? ‘එත්තාවතා බො රාමො ආච්ඡො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ පචෙදෙසී’ති. අහමපි බො ආච්ඡො එත්තාවතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරමි”ති.

1. උදදකො, මජ්ඣං.

21. මහණෙනි, ඒ මම 'කිංකුසලගවෙසී' වූයෙමි අනුතතර වූ උතුම් ශාන්තිපදය සොයන්නෙමි උදුක රාමපුත්‍රයා කර පැමිණියෙමි. පැමිණ උදුක රාමපුත්‍රහට මෙය කිමි: "ආචැන්ති, මම මේ ශාසනයෙහි බ්බසර සරත්තට කැමැත්තෙමි. මහණෙනි මෙසේ කී කල්හි උදුක රාමපුත්‍ර තෙමේ "ආයුෂමත් තෙමේ වෙසේවා. යම් ශාසනයෙක්හි නුවණැති පුරුෂයෙක් නොබෝකලෙකින් ම සවකිය ආවාසිවරයාගේ ධර්මය තමන් ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නේ ද, මේ ධර්මය එබඳු ය" යි මෙය මට කී ය. මහණෙනි, ඒ මම නොබෝකලෙකින් ම ඒ ධර්මය වහා ම ප්‍රගුණ කෙලෙමි. එපමණින් ම (පිලිගැණුමට) තොල් පහල පමණින් ම, කියන ලද්ද නැවත කිමි පමණෙකින් ම 'දැනිමි'යි යන කථාව හා 'එහි ස්වර වෙමි' යන කථාව ද කියමි. 'දැනිමි'යි, 'දැකිමි'යි ද මමත් ප්‍රතිඥා කරමි. අත්‍යයෝ ද මා ගැන එසේ කියති.

21. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස ඇති විය: "රාම තෙමේ මේ ධර්මය හුදෙක් ශ්‍රද්ධා මාත්‍රයෙන් තමන් ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරමි යි ප්‍රකාශ නො කෙළේ ය. රාම තෙමේ. මේ ධර්මය එකාන්තයෙන් දැනිමින් දැක්මින් වාසය කෙළේය" යි කියායි. මහණෙනි, ඉක්බිති මම උදුක රාමපුත්‍රයා වෙත පැමිණියෙමි. පැමිණ රාමපුත්‍ර උදුකහට මෙය කිමි: "ආචැන්ති, (ඔබගේ පිතෘ වූ) රාම තෙමේ කොපමණෙකින් මේ ධර්මය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට එලඹ ප්‍රකාශ කෙළේද?" යි. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි රාමපුත්‍ර උදුක තෙමේ තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනය ප්‍රකාශ කෙළේ ය. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස ඇතිවිය: "ශ්‍රද්ධාව රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද ශ්‍රද්ධාව ඇත. විසිය රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද විසිය ඇත. සිහිය රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද සිහිය ඇත. සමාධිය රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද සමාධිය ඇත. ප්‍රඥාව රාමයාට පමණක් නො වී ය. මට ද ප්‍රඥාව ඇත. යම් ධර්මයක් රාම තෙමේ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කෙරෙමි යි කියේ ද, මම ද ඒ ධර්මය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කිරීමට උත්සාහ කෙරෙමි නම්, යෙහෙකැ" යි කියායි. මහණෙනි, ඒ මම නොබෝකලෙකින් ම වහා ම ඒ ධර්මය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ විසිමි.

22. මහණෙනි, ඉක්බිති මම රාමපුත්‍ර උදුක වෙත එලඹියෙමි. එලඹ උදුක රාමපුත්‍රහට මෙය කියෙමි: "ආචැන්ති, (ඔබ පියා වූ) රාම තෙමේ මේ ධර්මය මෙපමණෙකින් තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙළේ ද? ආචැන්ති (මාගේ පිය වූ) රාම තෙමේ මේ මතුයෙකින් මේ ධර්මය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙළේය" යි (උදුක තෙමේ කීය). "ආචැන්ති, මම ද මෙපමණෙකින් මේ ධර්මය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ වාසය කෙරෙමි" යි කිමි.

“ලාභා නො ආට්ඨසො, සුලභං නො ආට්ඨසො, යෙ මයං ආයස්මන්තං තාදිසං සබ්බමචාරිං පසාමං. ඉති යං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසී, තං නිමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙසී. යං නිමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙසී, තං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙසී. ඉති යං ධම්මං රුමො අඤ්ඤාසී, තං නිමං ධම්මං ජානාසී. යං නිමං ධම්මං ජානාසී, තං ධම්මං රුමො අඤ්ඤාසී ඉති යාදිසො රුමො අනොසී. තාදිසො නිමං, යාදිසො නිමං, තාදිසො රුමො අනොසී. එහිදුති අට්ඨපසා, නිමං ඉමං ගණං පරිහරා”ති. ඉති බො භික්ඛවෙ උද්දකො රුමපුත්තො සබ්බමචාරී මෙ සමානො ආචරියට්ඨානෙ ච මං ධරෙසී. උලාරුය ච මං පූජාය පූජෙසී. තස්ස මයනං භික්ඛවෙ එතදුභොසී: නායං ධම්මො නිබ්බිද්දාය න විරුගාය න නිරොධාය න නිබ්බානාය සංචන්තති, යාවදෙව නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනුපපත්තියාති. සො බො අහං භික්ඛවෙ තං ධම්මං අනලංකරිත්වා තස්මා ධම්මා නිබ්බිජ්ජ අපකකමිං.

23 සො බො අහං භික්ඛවෙ කිංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සන්තිවරපදං පරියෙසමානො මගධෙසු අනුපුබ්බෙන චාරිකං චරමානො යෙන උරුච්චෙලා සෙත්තානිගමො නදවසරිං. තත්ථදුසං රමණීයං භූමිභාගං, පාසාදිකඤ්ච වනසණ්ඛං, නදිඤ්ච සන්දනතිං¹ සෙතකං සුපතිත්ථං රමණීයං, සමන්තා ච ගොචරගාමං. තස්ස මයනං භික්ඛවෙ එතදුභොසී: “රමණීයො වත² භූමිභාගො පාසාදිකො ච වනසණ්ඛො, නදී ච සන්දති සෙතකා සුපතිත්ථා රමණීයා, සමන්තා ච ගොචරගාමො. අලං වතීදං කුලපුත්තස්ස පධානජීකස්ස පධානසා”ති. සො බො අහං භික්ඛවෙ තත්ථෙව නිසීදිං “අලමීදං පධානායා”ති.

24 සො බො අහං භික්ඛවෙ අත්තනා ජාතිධම්මො සමානො ජාතිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජාතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානො අජාතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣගමං. අත්තනා ජරුධම්මො සමානො ජරුධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජරං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානො අජරං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣගමං. අත්තනා බ්‍යාඛිධම්මො සමානො බ්‍යාඛිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අබ්‍යාඛිං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානො අබ්‍යාඛිං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣගමං. අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අමතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පරියෙසමානො අමතං අනුත්තරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣගමං.-

1. සන්දනි, මජ්ඣ. 2. වත සො, මජ්ඣ.

“ඇවැත්නි, යම් බඳු වූ අපි තොප වැනි සබ්බභවාරී ආයුෂමතකු දක්නමෝ ද ඒ අපට ලාභය. අපට මනා ලැබීමෙකි. මෙසේ රාම යම් ධර්මයක් තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙළේ ද, තෙපිත් ඒ ධර්මය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරව. තෙපි යම් ධර්මයක් තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරවූ ද, (මාගේ පිය වූ) රාම තෙමේත් ඒ ධර්මය තමන් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කළේ ය. මෙසේ යම් ධර්මයක් (මාගේ පියා වූ) රාම තෙමේ දැනගන්නේ ද, ඒ ධර්මය තෙපි දන්නහුය. යම් ධර්මයක් තෙපි දන්නහු ද, ඒ ධර්මය රාම තෙමේ දන්නේ ය. මෙසේ රාම යම් බඳු වූයේ ද, තෙපි එබඳු ව. තෙපි යම් බඳු ද, රාම තෙමේ එබඳු වී ය. ඇවැත්නි, මෙහි එව. දැන් තෙපි මේ පිරිස පරිහරණය කරව.” මෙසේ රාම ජුත්‍ර උදදක තෙමේ මාගේ සබ්බභවාරී වූයේ ම මා ඇදුරු තනතුරෙහි තැබී ය. මහත් පූජායෙකින් මා පිදිය. මහණෙනි, ඒ මට “මේ ධර්මය සසර කලකිරීම පිණිස නො වෙයි. විරාගය පිණිස නො වෙයි. නිරෝධය පිණිස නො වෙයි. කෙලෙසව්‍යුපගමය පිණිස නො වෙයි. අභිඤ්ච පිණිස නො වෙයි. සමෙබ්බිය පිණිස නො වෙයි. නිවන පිණිස නො පවතී. එය හුදෙක් තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනයෙහි ඉපදීම පිණිස පමණක් ම වෙයි” යන මේ අදහස වී ය. මහණෙනි, ඒ මම ඒ ධර්මය (ශාන්තපදයට) ප්‍රමාණ නො වන්නක් කොට මෙයින් හම් නැතැයි සිතා ඒ ධර්මයෙන් කලකිරී බැහැරගියෙමි.

23. මහණෙනි, ඒ මම ‘කුසලය කුමක් දැ’යි සොයනසුලු වූයෙමි අනුතතර උතුම් නිච්ඡාණපදය සොයමින් මගට දනව්වෙහි පිළිවෙලින් සැරිසරන්නෙමි උරුවෙලායෙහි සෙතානිගමය කරා පැමිණියෙමි. එහි සිත්කලු භූමි භාගය ද, පහදවන වනලැහැබ ද, වැලිතලා ඇති මනා තොටු ඇති සිත්කලු ගලාබස්නා නදිය ද, භාත්පස ගොදුරුගම ද, දිට්ඨි මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස වී ය: භූමිභාගය රමණීය ය. වන ලැහැබ ප්‍රසාද ජනක ය සුදුවැලි තලා ඇති මනා තොටු ඇති සිත්කලු නදිය ද ගලා බස්නී ය. භාත්පස ගොදුරුගම ද වෙයි. ප්‍රධන් කරනු කැමැති කුලපුත්‍රයකුට ප්‍රධන්වීසිය සදකාමෙය සුදුසු ම ය.” මහණෙනි, ඒ මම ප්‍රධන්වීසිය පිණිස “මෙය සුදුසු ම ය” යි සිතා එහි ම (බෝමැඩ) හුන්නෙමි.

24. මහණෙනි, ඒ මම ජායධම්ම වූයෙමි ජායී ධර්මයෙහි ආදීනම දැන ඉපදීමක් නැති නිරුතතර වූ යොගසෛම වූ නිවන සොයමින් අජාත වූ අනුතතර වූ යොගසෛම වූ නිච්ඡාණය අවබෝධ කෙළෙමි. ජරාධම්ම වූයෙමි ජරාධම්මයෙහි ආදීනව දැන දිරිමක් නැති නිරුතතර වූ යොගසෛම වූ නිවන සොයන්නෙමි අජර වූ අනුතතර වූ යොගසෛම වූ නිවන අවබෝධ කෙළෙමි. ව්‍යාධිධම්ම වූයෙමි ව්‍යාධිධම්මයෙහි ආදීනව දැන ව්‍යාධියක් නැති නිරුතතර වූ යොගසෛම වූ නිච්ඡාණය සොයමින් අව්‍යාධික වූ අනුතතර වූ යොගසෛම වූ නිච්ඡාණය අවබෝධ කෙළෙමි. මරණධම්ම වූයෙමි මරණධම්මයෙහි ආදීනව දැන මරණයක් නැති නිරුතතර වූ යොගසෛම වූ නිවන සොයන්නෙමි මරණයක් නැති නිරුතතර වූ යොගසෛම වූ නිවණට පැමිණියෙමි. -

අනන්තා සොකධම්මො සමානො සොකධම්මො ආදීනවං විදිත්වා
 අසොකං අනුභතරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං පර්යෙසමානො අසොකං
 අනුභතරං යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣගමං. අනන්තා සඛ්ඤ්ජලසධම්මො
 සමානො සඛ්ඣ්ජලසධම්මො ආදීනවං විදිත්වා අසඛ්ඣ්ජලං අනුභතරං
 යොගකෙඛමං නිබ්බානං පර්යෙසමානො අසඛ්ඣ්ජලං අනුභතරං
 යොගකෙඛමං නිබ්බානං අජ්ඣගමං. ඤාණඤ්ච පන මෙ දස්සන්තං උද්දාදි:
 ‘අකුප්පා මෙ විමුත්ති. අයමනතිමා ජාති. නඤ්ඤති පුතඛ්භවො’ති.

25. නස්ස මයහං භික්ඛවෙ ඵතදහොසි: අභිගතො ඛො මයායං
 ධම්මො ගමතිරො දුද්දසො දුරනුබොධො සනො පණීනො අතකකාවචරො
 නිපුණො පණ්ඨිතවෙදනීයො. ආලයරුමා ඛො පනායං පජා ආලයරතා
 ආලයසමමුදිතා. ආලයරුමාය ඛො පන පජාය ආලයරතාය ආලයසමමුදිතාය
 දුද්දසං ඉදං ධානං යදිදං ඉදස්සච්චයතාපට්චවසමුප්පාදො. ඉදමපී ඛො
 ධානං දුද්දසං යදිදං සබ්බසම්බාරසමථො සබ්බුපධිපට්ඨිනීස්සග්ගො
 තණ්හකඛයො විරුගො නිරොධො නිබ්බානං. අභඤ්ඤච ඛො පන ධම්මං
 දෙසෙය්‍යං පරෙ ච මෙ න ආජානෙය්‍යං, සො මමස්ස කීලමථො, සා
 මමස්ස විහෙසාති. අපිස්සු මං භික්ඛවෙ ඉමා අනච්ඡරියා ගාථා පටිභංසු
 පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා:

කීවෙජ්ඣ මෙ අභිගතං ගලුඤ්ඤති පකාසිතුං,
 රුගදෙසපරෙතෙති නායං ධම්මො සුසමුබ්බො.
 පටිසොතගාමිං නිපුණං ගමතිරං දුද්දසං අණ්ණං
 රුගරතතා න දකඛිනති¹ නමොකඛඤ්ඤති ආචට්ඨාති².

26. ඉතිහ මෙ භික්ඛවෙ පටිසඤ්චිකඛතො අප්පොස්සකකතාය චිත්තං
 නමති, තො ධම්මදෙසනාය. අථ ඛො භික්ඛවෙ බුහමුනො සභමපතිස්ස
 මම වෙතසා වෙතොපරිට්ඨකකමඤ්ඤාය ඵතදහොසි: නස්සති චත තො
 ලොකො, විනස්සති චත තො ලොකො, යත්‍ර හි නාම තථාගතස්ස
 අරහතො සමමාසමුද්ධාස්ස අප්පොස්සකකතාය චිත්තං නමති, තො
 ධම්මදෙසනායාති. අථ ඛො භික්ඛවෙ බුහමා සභමපති සෙය්‍යාථාපි නාම
 බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං
 සමමිඤ්ජෙය්‍ය, ඵවමෙවං³ බුහමලොකෙ අනතරභිතො මම පුරතො
 පාතුරහොසි.

1. න දකඛනති, මජ්ඣ. සො 2. ආවුට්ඨාති, මජ්ඣ. ආවුට්ඨා, සො.
 3. ඵවමෙව, මජ්ඣ., ඵවමෙව ඛො, සො.

ශොකධම්මී වූයෙමි ශොකධම්මීයෙහි ආදිනව දූන ශොක රහිත වූ නිරුත්තර වූ යොගකෛම වූ නිවන සොයන්නෙමි ශොක රහිත නිරුත්තර යොගකෛම වූ නිවන අවබෝධ කෙළෙමි. තෙමේ සංකෙලශධම්මී වූයෙමි සංකෙලශධම්මීයෙහි ආදිනව දූන නො කිලිටි වූ නිරුත්තර වූ යොගකෛම වූ නිවන සොයන්නෙමි අසංකිලිෂට වූ නිරුත්තර වූ යොගකෛම වූ නිවිණය අවබෝධ කෙළෙමි. මාගේ අතීන් ඵලවිමුක්තිය අකොප්‍ය (සරීර) විය. ‘මේ මාගේ අනන්ත උත්පතනයයි. දූන් පුනභීවයක් නැතැයි මට ඥානදර්ශනය (සියලු දෙය දන්නා වූ සමීඥාඥානය) පහල විය.

25. මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස විය: “මා අවබෝධ කල මේ ධර්මය ගැඹුරු ය. දැක්මට අවබෝධයට නොපහසු ය. ශාන්තය. ප්‍රණීත ය. තකීයෙන් බැසගත නො හෙන්නේ ය. නිපුණ ය. පණ්ඩිතයන් විසින් දන යුතු ය. මේ ප්‍රජාවෝ පඤ්චකාමගුණ සංඛ්‍යාත ආලයන්හි රමණය කරන්නීය. ආලයන්හි ඇලුණිය පඤ්චකාමගුණයෙහි සතුටු වන්නී ය. පඤ්චකාමගුණ ආලයන්හි රමණය කරණ ආලයන්හි ඇලුණු ආලයන්හි සතුටු ප්‍රජාව විසින්, යම් මේ ඉදපච්චයතා (සංස්කාරාදීන්ට ප්‍රත්‍යය වූ අවිදුද්දී) පටිච්චසමුප්පාදයක් වේ ද, මේ කාරණය දක්නට නොපහසුය. සියලු සංස්කාරයන්ගේ සංහිදීම වූ සියලු උපධිත්තේ දුර ලීම වූ ආශාව නැති කිරීම වූ විරාගය වූ නිරෝධය වූ යම් මේ නිවනක් වේ ද, මේ කාරණය ද දැක්මට නොහැකිය. මම දහම් දෙසන්නෙමි තම අත්‍යයෝ එය දූන නො ගන්නාහු නම්, එය මට කලානතියකි. එය මට වෙහෙසකි.” කියායි. මහණෙනි, තවද මට නො ඇසූ විරු අත්‍යාශවසි වූ මේ ගාථාවෝ වැටහුණහ:

“මා විසින් දුක සේ අවබෝධ කරණ ලද මේ ධර්මය දූන් ප්‍රකාශ කිරීම කම් නැත. රාග දෝෂයන්ගෙන් මැඩුනවුන් විසින් මේ ධර්මය අවබෝධ කිරීම පහසු නො වේ. උඩුහොය (චතුස්සත්‍යධර්මය) කරා යන සුලු මාදු වූ ගැඹුරු වූ අවබෝධයට අපහසු වූ සීග්‍රම් වූ මේ ධර්මය රාගයෙන් රක් වූ මොහරාශියෙන් වෙළුණු මේ සත්ත්‍වයෝ නො දක්නාහ

26. මහණෙනි, මෙසේ නුවණින් සලකන්නා වූ මාගේ සිත මඤ්ඤාත්සාහ භාවයට නැමේ. දහම් දෙසීමට නො නැමේ. මහණෙනි, ඉක්බිති සහමපනී මහාබ්‍රහ්මයාට සිය සිතීන් මා සිතීහි වූ විතකීය දූනීමෙන් මේ අදහස විය: “යම් ලොකයෙකි තථාගත අර්හත් සම්මසක්සමුද්ධියන් වහන්සේගේ සිත අලොපාත්‍යාහභාවයට නැමේ ද, දහම් දෙසීමට නො නැමේ ද, පින්වන්නි, ඒ ලොකය නැසේ. එකාන්තයෙන් වැනැසේ.” මහණෙනි, ඉක්බිති සහමපනී බ්‍රහ්ම තෙමේ යම් සේ ශකතිමත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අත දිගු කෙරේ ද, දිගු කල අත හකුළු වන්නේ ද, එසේ ම බම්බොවින් අතුරුදහන් වූයේ (කෂණයෙන්) මා ඉදිරියෙහි පහල විය.

27. අථ බො භික්ඛවෙ බුහමා සභමපති එකංසං උත්තරුසඛිතං කරුණා* යෙනාහං තෙනඤ්ඤා පණාමෙණා මං එතදවොච: “දෙසෙතු භනෙත භගවා ධම්මං. දෙසෙතු සුභතො ධම්මං. සන්ති සත්තා අපාරජකඛජාතිකා, අසුවණතා ධම්මස්ස පරිභායනති. භවිස්සන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො”ති ඉදමවොච භික්ඛවෙ බුහමා සභමපති. ඉදං චණා අථාපරං එතදවොච:

“පාහුරතොසි මග්ගෙසු පුබ්බෙ,
ධම්මො අසුඤ්ඤා සමලෙහි විනතිතො.
අපාපුරෙත:1 අමනස්ස ආරං,
සුණන්තා ධම්මං විමලෙනානුබුද්ධිං.

සෙලෙ යථා පබ්බතමුද්ධානිට්ඨිතො,
යථාපි පසෙස ජනතං සමන්තතො;
තඬුපමං ධම්මමයං සුමෙධ,
ථාසාදමාරුඤ්ඤා සමන්තවකඬු;

සොකාවතීණණං2 ජනතමපෙතසොතො,
අවෙකඛස්සු3 ජාතිජරුහිභුතං

උට්ඨෙහි විර විජ්ඣසඛිතාම සඤ්චාහ අතණ විචර ලොකෙ,
දෙසස්සු4 භගවා ධම්මං අඤ්ඤාතාරො භවිස්සන්ති”ති.

28. අථ බවාහං භික්ඛවෙ බුහමුනො ච අජෙකසනං විදිචා සතොතසු ව කාරුඤ්ඤතං පටිච්ච බුද්ධිවකඬුතා ලොකං වොලොකෙසිං. අදදසං බො අහං භික්ඛවෙ බුද්ධිවකඬුතා ලොකං වොලොකෙතොතා සතොත අපාරජකෙඛ මහාරජකෙඛ, තිකඛිඤ්ඤියෙ මුදිඤ්ඤියෙ, සවාකාරෙ ආකාරෙ සුච්ඤ්ඤාපයෙ [දුච්ඤ්ඤාපයෙ], අපෙසකචෙච පරලොකවජ්ජහයදස්සාවිනො5 විහරන්තො, [අපෙසකචෙච න පරලොකවජ්ජහයදස්සාවිනො විහරන්තො]

සෙය්‍යථාපි තාම උප්පලිනිසං වා පදුමිනියං වා පුණ්ඩරීකිනියං වා අපෙසකචවානි උප්පලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරීකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවද්ධානි උදකානුගහතානි අනොනානිච්ඡග්ගපොසිති, අපෙසකචවානි උප්පලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරීකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවද්ධානි සමොදකං සීතානි, අපෙසකචවානි උප්පලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරීකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවද්ධානි උදකා අච්චුග්ගමම නිට්ඨන්ති6 අනුපලින්නානි උදකෙන. එවමෙව බො අහං භික්ඛවෙ බුද්ධිවකඬුතා ලොකං වොලොකෙතොතා අදදසං සතොත අපාරජකෙඛ මහාරජකෙඛ, තිකඛිඤ්ඤියෙ මුදිඤ්ඤියෙ, සවාකාරෙ [ආකාරෙ], සුච්ඤ්ඤාපයෙ [දුච්ඤ්ඤාපයෙ], අපෙසකචෙච පරලොකවජ්ජහයදස්සාවිනො විහරන්තො, [අපෙසකචෙච න පරලොකවජ්ජහයදස්සාවිනො විහරන්තො]* අථ බවාහං භික්ඛවෙ බුහමාහං සභමපතිං ගාථාය පච්චගාසිං:

*. දකඛිණං ජාණමණ්ඩලං පුච්චියං නිභන්තවා යෙනාහං, මහාවග්ගපාලි.
1. අපාපුරෙත, මජ්ඣ. 2 සොකාවතීණණං, සෘ. 3. අවෙකඛස්ස, සෘ.
4. දෙසෙතු, සෘ. 5. පරලොකාවජ්ජහයදස්සාවිනො, සෘ. 6. සීතානි, මජ්ඣ.
* [-] අනගරිත පද්‍යනි සිමු පොඤ්ඤෙසු න දිස්සන්තො.

27. මහණෙනි, ඉක්බිති සහමපති මහා බ්‍රහ්ම තෙමේ උතුරුසඵව ඵකාංස කොට මා වෙත ඇදිලි බැඳ මට මෙය කියේ ය: “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක්වා. මදකෙලෙස් රජස් සහිත සවභාව ඇති සත්ත්වයෝ ඇත. ධර්මය නො අසීමෙන් ඔහු පිරිහෙත්. ධර්මය අවබෝධ කරන්නෝ ඇතැ”යි මහණෙනි, සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කිය මෙය කියා යලිත් මේ ගාථා කීය:

“පෙර මහබ්‍රහ්ම දනවිති කෙලෙස් මල සහිත ශාස්තෘවරයන් විසින් සිහන ලද අශුඬ ධර්මයෙක් පහළ විය. මේ නිවන්දොර විවෘත කරණු මැනවි. නිමිල වූ මුඛ වහන්සේ විසින් අවබෝධ කළ ධර්මය සත්ත්වයෝ අසත්වා.

යහපත් ප්‍රඥ ඇති සමීඤ්ඤත් වහන්ස, ශෛලමයපමීභයක් මුදුනෙහි සිටියෙක් භාක්පස ජන සමූහයා යමිසේ දකි ද, ඵබ්ද උපමා ඇති ධර්මප්‍රාසාදයට නැග තමන්වහන්සේ පහ වූ ශොක ඇති සේක් ශොකයෙන් (ජාති ජරාදියෙන්) මැඩුණු සත්ත්ව සමූහයා බලන සේක්වා. මාරසංග්‍රාමය දිනු විරයන් වහන්ස, සාර්ථවාහකයන් වහන්ස, කාමච්ඡන්ද සංඛ්‍යාත ණය නැතිකරණන් වහන්ස, නැගිසිටිනු මැනව. ලොකයෙහි හැසිරෙනු මැනව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ධර්මය දෙශනා කරණ සේක්වා. අවබෝධ කරන්නෝ ඇතිවන්නාහ.”

28. මහණෙනි, ඉක්බිති බ්‍රහ්මයාගේ ආරාධනාවන් ලැබ, සත්ත්වයන් කෙරෙහි කරුණාවන් නිසා බුදුඇසින් (ආසයානුසය ඉන්ද්‍රියපරොපරියතන-සු, ණයෙන්) ලොව බලන්නා වූ මම අප්‍රපරජසක වූ ද, මහාරජසක වූ ද, තික්ඝණ වූ ශ්‍රද්ධාදී ඉන්ද්‍රියයන් ඇත්තා වූ ද, මාදු ඉන්ද්‍රියයන් ඇත්තා වූ ද, යහපත් වූ ශ්‍රද්ධාදී ආකාර ඇත්තා වූ ද, අයහපත් ශ්‍රද්ධාදී ආකාර ඇත්තා වූ ද, පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය හැක්කා වූ ද, පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය නොහැක්කා වූ ද, සත්ත්වයන් - පරලොව හා වරද (කෙලෙස්) බිය වසයෙන් දක්නාසුලු ව වසන්නා වූ ඇතැමුන් ද, පරලොව හා කෙලෙස් වරද බිය වසයෙන් නොදක්නාසුලු ව වසන්නා වූ ඇතැමුන් ද දිට්ඨි.

මහණෙනි, යමිසේ උපුල්විලෙක හෝ පියුම් විලෙක හෝ හෙලපියුම්විලෙක හෝ දියෙහි හටගන්නා වූ දියෙහි වැඩුණා වූ දියෙන් උඩට නො නැගුණා වූ දියෙහි ගැලී පොෂණය වන්නා වූ ඇතැම් උපුල් හෝ රත්පියුම් හෝ හෙලපියුම් හෝ වේද, ජලයෙහි හටගන්නා වූ ජලයෙහි වැඩුණා වූ ජලය හා සම ව සිටියා වූ ඇතැම් උපුල් හෝ රත්පියුම් හෝ හෙලපියුම් හෝ වේ ද, ජලයෙහි හටගන්නා වූ ජලයෙහි වැඩුණා වූ ජලය ඉක්මවා සිටියා වූ ජලයෙන් නො නැවරුණා වූ ඇතැම් උපුල් හෝ රත්පියුම් හෝ හෙලපියුම් හෝ වේ ද, එසේ ම, මහණෙනි, බුදු ඇසින් ලොව බලන්නා වූ මම කෙලෙස් අඩු, කෙලෙස් වැඩි, තියුණු ඉන්ද්‍රියයන් ඇති, මාදු ඉන්ද්‍රියයන් ඇති, යහපත් ආකාර ඇති, අයහපත් ආකාර ඇති පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය හැකි, පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය නොහැකි සත්ත්වයන් ද, පරලොව හා කෙලෙස් බිය වසයෙන් දක්නා සුලු ව වසන ඇතැම් සත්ත්වයන් ද, පරලොව හා කෙලෙස් බිය වසයෙන් නො දක්නාසුලු ව වසන්නාවූ ඇතැම් සත්ත්වයන් ද දිට්ඨි. මහණෙනි, ඉක්බිති මම සහමපති බ්‍රහ්මයාට ගාථාවෙන් පිලිවදන් දිනිමි.

අපාරුතා තෙසං අමනස්ස චාරු
යෙ සොතවනො පමුඤ්චනහු සද්ධං.
විනිංසසඤ්ඤී පගුණං නභාසිං,
ධම්මං පණීතං මනුජේසු බ්‍රහෙමනි.

29. අඵ ඛො භික්ඛවෙ බ්‍රහමා සහමපනි 'කතාවකාසො ඛොමහි භගවතා ධම්මදෙසනායා'ති මං අභිවාදෙඤ්ඤා පදකඛිණං කඤ්ඤා තසෙවනතරධාසි.

30. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: කස්ස හු ඛො අහං පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, කො ඉමං ධම්මං බ්‍රහමෙව ආචාරිස්සතිති? තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: 'අයං ඛො ආලාරො කාලාමො පණ්ඨිතො ඛ්‍යතො මෙධාවී, දීඝරතතං අපරජකඛජාතිකො. යනහුතාහං ආලාරස්ස කාලාමස්ස පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, සො ඉමං ධම්මං බ්‍රහමෙව ආචාරිස්සති'ති. අඵ ඛො මං භික්ඛවෙ දෙවතා උපසඛකමිඤ්ඤා එතදවොච: 'සතතාහකාලකතො¹ භනො ආලාරො කාලාමො'ති. ඤ්ඤාඤ්ඤා පත මෙ දස්සනං උදපාදි: 'සතතාහකාලකතො¹ ආලාරො කාලාමො'ති. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: 'මහාචාරියො ඛො ආලාරො කාලාමො. සවෙ හි සො ඉමං ධම්මං සුඤ්ඤය්‍ය බ්‍රහමෙව ආචාරෙය්‍යා'ති

31. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: කස්ස හු ඛො අහං පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, කො ඉමං ධම්මං බ්‍රහමෙව ආචාරිස්සතිති? තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: 'අයං ඛො උදදකො² රුමජුතො පණ්ඨිතො ඛ්‍යතො මෙධාවී, දීඝරතතං අපරජකඛජාතිකො. යනහුතාහං උදදකස්ස රුමජුතස්ස පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, සො ඉමං ධම්මං බ්‍රහමෙව ආචාරිස්සති'ති. අඵ ඛො මං භික්ඛවෙ දෙවතා උපසඛකමිඤ්ඤා එතදවොච: 'අභිද්දෙසකාලකතො³ භනො උදදකො රුමජුතොති. ඤ්ඤාඤ්ඤා පත මෙ දස්සනං උදපාදි: 'අභිද්දෙසකාලකතො³ උදදකො රුමජුතො'ති. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: 'මහාචාරියො ඛො උදදකො රුමජුතො. සවෙ හි සො ඉමං ධම්මං සුඤ්ඤය්‍ය බ්‍රහමෙව ආචාරෙය්‍යා'ති.

32. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි: කස්ස හු ඛො අහං පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍යං, කො ඉමං ධම්මං බ්‍රහමෙව ආචාරිස්සතිති? තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදභොසි:

1. සතතාහකාලකතො, මජ්ඣං. 2. උදදකො, මජ්ඣං.
3. අභිද්දෙසකාලකතො, මජ්ඣං.

“යම් කෙනෙක් කන් ඇත්තාහු නම් ඔහු (දැන්) ඉඬාව මුදන්වා (ඉදිරිපත් කෙරෙත්වා). ඔවුනට නිවන් දෙර (ම විසින්) විවෘත කරණ ලදී. බ්‍රහ්මය, ‘වෙහෙසකි’ යන කල්පනා ඇත්තෙම් ප්‍රගුණ වූ උතුම් ධර්මය මිනිසුන් කෙරෙහි නො දෙසිමි.

29. ඉක්බිති සහමපභිබුහම් තෙම ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මදෙශනාවට කරණ ලද අවකාශ ඇත්තෙම් වෙමි’ සි මා වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදහන් විය.

30. මහණෙනි, ඒ මට “මම පලමු කොට කවරකුට දහම් දෙසන්නෙම් ද, කවරෙක් මේ දහම වහා අවබෝධ කරන්නේ ද” සි මේ ධර්මවිතකීය විය. මහණෙනි, ඒ මට මේ සිත විෂ: මේ ආලාරකාලාම තෙමේ පණ්ඨිත ය, ව්‍යක්ත ය, නුවණැත්තේ ය. බොහෝ කලක් අප්‍රජසකස්සභාව (නිකෙලෙස් පියවි) ඇත්තෙක. මම ආලාරකලාම නවුසාට පලමු කොට දහම් දෙසන්නෙම් නම් මැනව. හෙතෙම මේ ධර්මය වහා ම දැන ගන්නේ ය” සි කියාසි. මහණෙනි, අනතුරු ව දෙවියෙක් මා වෙත පැමිණ “වහන්ස, ආලාරකාලාම තෙමේ මින් සන් දවසකට පෙර කල්පය කල්පේ ය” සි මෙය කියේ ය. “ආලාරකාලාම තෙමේ මින් සන් දිනකට පෙර කාලක්‍රියා කෙල්පේ ය” යන ඥානදර්ශනය මට ද පහල විය. මහණෙනි, ඒ මට “ආලාරකාලාම තෙමේ මහත් පිරිහීම ඇත්තෙක් විය. ඉදින් හෙතෙම මේ ධර්මය ඇසුයේ නම්, වහා ම දැනගන්නේ ය (මගපල ලබසි)” සි මේ සිත විය.

31. මහණෙනි, ඒ මට “මම කවරකුට පලමුකොට දහම් දෙසම් ද, කවරෙක් මේ ධර්මය වහා ම අවබෝධ කරගන්නේ ද” මේ සිත විය. මේ රාම පුත්‍ර උදුක තෙමේ පණ්ඨිත ය, ව්‍යක්ත ය, නුවණැත්තේ ය. බොහෝ කලක් අප්‍රජසකස්සභාව ඇත්තේ ය. මම රාම පුත්‍ර උදුකනට පලමු කොට දහම් දෙසන්නෙම් නම් මැනව. හෙතෙම මේ ධර්මය වහා ම දැනගන්නේ ය” යන අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති දෙවියෙක් මා කරා පැමිණ “වහන්ස, රාමපුත්‍ර උදුක තෙමේ ඊයේ මධ්‍යමරාත්‍රියෙහි කාලක්‍රියා කෙල්පේ ය” සි කියේ ය. “රාමපුත්‍ර උදුක තෙමේ ඊයේ රූ කාලක්‍රියා කෙල්පේ ය” සි මට ද ඥානදර්ශනය පහල විය. මහණෙනි, “රාමපුත්‍ර උදුකනට වූයේ මහත් පිරිහීමක. ඉදින් හෙතෙම මේ ධර්මය ඇසුයේ නම්, වහා ම මාභිඵල අවබෝධ කරන්නේ ය සි” මට මේ අදහස වී ය.

32. මහණෙනි, ඒ මට “කවරකුට මම පලමු කොට දහම් දෙසන්නෙම් ද, කවරෙක් මේ ධර්මය වහා ම අවබෝධ කරන්නේ ද?” යන අදහස විය.-

“ඔහුකාරු බො මෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු යෙ මං පටිනිපතනං උපට්ඨංහිංසු. යනුනුතාහං පඤ්චවග්ගියානං භික්ඛුනං පඨමං ධම්මං දෙසෙය්‍ය” නති. තස්ස මයහං භික්ඛවෙ ඵතදුතොසි: කහනනුබො ඵතරහි පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු විහරන්ති. අදදසා බො අහං භික්ඛවෙ දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතිකකන්තමානුසකෙන පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු බාග්ණසීයං විහරන්තො ඉසිපතනො මිහදුසෙ.

33. අඵ ධවාහං භික්ඛවෙ උරුච්චෙලායං යථාභීරන්තං විහරිතො යෙන බාග්ණසී තෙන වාරිකං පකකමිං¹. අදදසා බො මං භික්ඛවෙ උපකො ආජීවකො² අන්තරු ච ගයං අන්තරු ච බොධිං අදධානමග්ග පටිපන්නං. දිසවාත මං ඵතදුචොච: විපසන්තාති බො තෙ ආවුසො ඉන්ද්‍රියාති, පරිසුද්ධො ඡ්චිවණ්ණො පරියොදුතො. කංසි තිං අවුසො උද්දිසා පබ්බජ්තො? තො වා තෙ සන්ථා? කස්ස වා තිං ධම්මං රෙවෙසීති? ඵචං වුතෙන අහං භික්ඛවෙ උපකං ආජීවකං ගාථාති³ අජ්ඣතාසිං:

සබ්බාතිහු සබ්බවිදුහමසමි
සබ්බෙසු ධම්මෙසු අනුපලිතො,
සබ්බඤ්ජනො තණ්හකඛයෙ විමුතො,
සයං අභිඤ්ඤාය කමුද්දිසෙය්‍යං?

න මෙ ආචරියො අන්ති සදීසො මෙ න විජ්ජති,
සදෙවකසමිං ලොකසමිං නන්ති මෙ පටිපුගගලො.

අහං හි අරහා ලොකෙ අහං සන්තා අනුත්තරෙ,
ඵකොමහි සමමාසලුද්ධො සීතිහුතොසමි තිබ්බුතො.

ධම්මචක්කං පවතෙනතුං ගච්ජාමි කාසිනං පුරං,
අකුහුතසමිං⁴ ලොකසමිං ආහඤ්ජං⁵ අමතදුඤ්චිනති.

34. ‘යථා බො තිං ආවුසො පටිජාතාසි අනන්තජිතො’ ති?

“මාදීසා චෙ ජිතා හොනති යෙ පන්තා ආසවකඛයං,
ජිතා මෙ පාපකා ධම්මා තසමාහං උපකා ජිතො” ති.

ඵචං වුතෙන භික්ඛවෙ උපකො ආජීවකො ‘හුචෙය්‍යපාවුසො’ ති⁶ චතො සීසං ඔකමෙපතො උමමග්ගා ගහෙතො පකකාමි.

1. පකකාමි, ස්‍යා. 2. ආජීවකො, සීමු. PTS
3. ගාථාය, ස්‍යා. 4. අනාභිභුතසමිං, මජ්ඣං.
5. ආහඤ්ඤිං, ස්‍යා. 6. හුචෙය්‍යපාවුසොති, මජ්ඣං. හුචෙය්‍යාවුසො, ස්‍යා.

මහණෙනි, ඒ මට “යම් පස්වග මහණ කෙනෙක් ප්‍රධන්වීඪයෙහි මෙහෙයු සිත් ඇති මට උවටත් කලාහු ද, ඒ පස්වග මහණහු මට බොහෝ උපකාර ඇත්තාහ. මම පස්වග මහණුන්ට පලමු ව දහම් දෙසන්නෙමි නම් මැනව යි” මේ අදහස වී ය. මහණෙනි, ඒ මට “දැන් ඒ පස්වග මහණහු කොහි වෙසෙත් දෝ හෝ”යි මේ සිත වී ය. මහණෙනි, මම භික්ෂූහ ඉක්ම සිටි පිරිසුදු වූ දිවැසින් පස්වග-මහණුන් බරණැස මිගදාය නම් වූ ඉසිපතනාරාමයෙහි වසන්නවුන් දිටිමි.

33. මහණෙනි, ඉක්බිති උරුමෙල්දනව්වෙහි කැමැතිතාක් වාසය කොට බරණැස වාරිකාවෙහි ගියෙමි. මහණෙනි, ශායාමටත් බොධියටත් අතර අදන්මගට පිළිපත් උපක නම් ආජීවකයා මා දුටුයේ ය. දැන මට මෙසේ කී ය: “ඇවැත්නි, මුඛවහන්සේගේ වක්ෂුරුදී ඉන්ද්‍රියයෝ විශෙෂයෙන් ප්‍රසන්නාඝහ. ඡ්විවණීය පිරිසුදු ය. ප්‍රහාසවර ය. ඇවැත්නි, මුඛවහන්සේ කවරකු උදෙසා පැවිදි වූ සේක් ද? මුඛවහන්සේගේ ශායනාවරයා හෝ කවරේ ද? මුඛවහන්සේ කාගේ ධර්මයකට රැවි කරන සේක් ද?” යනුයි. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි මම උපකආජීවකයාට ගාථාවෙන් කීමි:

“මම සියල්ල අබිබවා සිටියෙමි. දත යුතු සියල්ල දන්නෙමි වෙමි. සියලු ධර්මයන්හි නො ඇලුණෙමි. සියලු කෙලෙස් කැර සිටියෙමි. තෘෂ්ණාසංසය සංඛ්‍යාත නිව්‍යාණයෙහි අරමුණු කිරීමෙන් කෙලෙසුන්ගෙන් භිදුණෙමි. මෙසේ තමන් ම සියල්ල දැන අන් කවරකු ආවායච්චයෙන් උදෙසනෙමි ද?”

“මට ලොකොත්තරධර්මයෙහි ගුරුවරයෙක් නැත. මට සමානයෙක් නැත. දෙවියන් සහිත ලොකයෙහි මා හට සම පුද්ගලයෙක් නැත.

“ලොකයෙහි මම ම රහත් වෙමි. මම ම තිරුතතර වූ ශායනා වෙමි. මම එක ම සම්මාසම්බුදු වෙමි. සියලු කෙලෙස්හිති නිවීමෙන් සිසිල් වූයෙමි. එහෙයින් ම නිවුනෙමි වෙමි.

“මම දම්සක් පැවැත්වීමට කසිරම බරණැස් නුවර බලා යමි. අච්ඡාවෙන් අකු වූ ලොකයෙහි අමාදනච්චෙරය ගසන්නෙමි.”

34. ‘ඇවැත්නි, මුඛ “අනන්තජීන” ය යි පිළින කරණ සේය.’ (උපක කිය.)

“ආසුච්ඡය සංඛ්‍යාත නිව්‍යාණයට පැමිණියා වූ මා වැනියෝ එකානානයෙන් ‘ජීන’ නම් වෙති. උපකය, මා විසින් පාපධර්මයෝ දිනන ලදහ එහෙයින් මම ‘ජීන’ වෙමි.”යි

මෙසේ වදාල කල්හි උපක ආජීවක තෙමේ “ඇවැත්නි, එසේත් වන්නේ වනැ”යි භිස සලා සරස් මගක් ගෙණ ගියේ ය.

35. අථ බ්වංහං භික්ඛවෙ අනුපුබ්බෙන වාරිකං වරමානො යෙන බාරුණ්ඨි ඉසිපතනං මිගදයො යෙන පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු තෙනුපසඛකමිං. අදදසාසුං බො මං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දීඝවාන අඤ්ඤමඤ්ඤා සණ්ඨපෙසුං: “අයං බො ආවුසො සමණො ගොතමො ආගච්ඡති බාහුලීකො¹ පට්ටානවිබහනො ආවතො බාහුලොය. සො තෙව අභිවාදෙනබ්බො, න පච්චුට්ඨාතබ්බො. තාස්ස පනත්චිවරං පටිග්ගහෙතබ්බං. අපි ච බො ආසනං ධරෙතබ්බං සවෙ ආකඛිඛිස්සති නිසීදිස්සති”ති. යථා යථා බො අහං භික්ඛවෙ උපසඛකමාමි, තථා තථා පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු නාසකබ්බසු සකාය කඤ්ඤාය සණ්ඨාතුං. අප්පෙකච්ච මං පච්චුග්ගන්තවා පනත්චිවරං පටිග්ගහෙසුං. අප්පෙකච්ච ආසනං පඤ්ඤාපෙසුං. අප්පෙකච්ච පාදොදකං උපට්ඨපෙසුං. අපි ච බො මං තාමෙන ච ආවුසොවාදෙන ච සමුදාවරන්ති.

36. එවං වුත්තෙ අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොචං: “මා භික්ඛවෙ තථාගතං තාමෙන ච ආවුසොවාදෙන ච සමුදාවරන්ථ.² අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සමමාසමුද්ධො. ඔදහථ භික්ඛවෙ සොතං. අමතමධිගතං. අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා³ නචිරසෙසව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති.

37. එවං වුත්තෙ භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මං එතදවොචුං: “තාය’පි බො ක්වං ආවුසො ගොතම ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛරු-කාරිකාය නාජ්ඣගමා උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සන්විසෙසං. කිම්පන ක්වං එතරුභි බාහුලීකො පට්ටානවිබහනො ආවතො බාහුලොය අධිගමිස්සති උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සන්විසෙසන්ති.” එවං වුත්තෙ අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොචං: “න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලීකො, න පට්ටානවිබහනො, න ආවතො බාහුලොය. අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සමමාසමුද්ධො. ඔදහථ භික්ඛවෙ සොතං. අමතමධිගතං. අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා නචිරසෙසව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති.

1. බාහුලීකො, මජ්ඣං. 2. සමුදාවරථ, මජ්ඣං.
3. යථානුසිට්ඨං පටිපජ්ජමානා, ඝණා.

35. මහණෙනි, ඉක්බිති මම පිළිවෙලින් වාරිකා කරන්නෙමි බරණැස ඉසිපතන නම් වූ මිහදායෙහි පස්වගමහණුන් වෙත එලඹියෙමි. මහණෙනි, පස්වග මහණහු එත මා දුර දී ම දුටහ. දැක ඔවුනොවුන් කතිකා කලහ: “ඇවැත්නි, ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇති බවට පැමිණ ප්‍රධන් විසියෙන් පිරිහුණු, ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇති බවට පෙරළුණු මේ ශ්‍රමණ ශෞකම හෙමේ එයි. නො ම වැදිය යුතුය. පෙර ගමන් නො කළ යුතුය. ඔහුසේ පා සිවුරු නො පිළිගත යුතු ය. වැලි, ඉදින් කැමැත්තේ නම් හිදින්තේ යයි ආසනයක් තැබිය යුතු” ය කියාහි. මහණෙනි, මා ලං ලං වත් ම පස්වග මහණහු නම කතිකායෙහි පිහිටා සිටින්නට නොහැකි වූහ. ඇතැම්හු මට පෙර ගමන් කොට පාසිවුරු ගත්හ. ඇතැම්හු අසුන් පැනවූහ. ඇතැම්හු පාදෙවුන්දිය එළවූහ. එසේ වුවත් මට තාමයෙන් හා ‘ආවුසො’ වාදයෙන් ව්‍යවහාර කෙරෙති.

36. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි මම පස්වග මහණුන්ට මෙය කීම් “මහණෙනි, තථාගතයන්ට නම්නුත් ‘ආවුසො’ වාදයෙනුත් ව්‍යවහාර නො කරවු. මහණෙනි, තථාගත හෙමේ රහත් ය. සමාස්සලබ්ධි ය. මහණෙනි, කන් යොවු කරවු. අමෘතය අවබෝධ කරණ ලදී. මම දහම් දෙසමි. අනුශාසනයට අනුව පිළිපදනාහු - කුලපුත්‍රයෝ යම් නිවනක් සදහා ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද්ද, මාධ්‍රිකභව්වසිය අවසන් කොට ඇති නිරුත්තර වූ ඒ නිවෘත්තය ඉහානවයේදී ම තුමු විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ඊට පැමිණ වාසය කරවු”යි.

37. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි පස්වග මහණහු මට මෙය කීහ: “ඇවත ශෞකමයෙනි, මුඛ වහන්සේ ඒ දුෂකර වූ ඉරියව්වෙනුත් දුෂකර ප්‍රතිපදායෙනුත් දුෂකර ක්‍රියායෙනුත්, මනුෂ්‍යධර්මයට වැඩි වූ ආසීභාවය ඇති කිරීමට සමච්චි වූ ඥානදර්ශනවිශෙෂය නො ලැබූ සේක මුඛ වහන්සේ දැන් පිරිකර බහුල කොට ඇති සෙක්, ප්‍රධන්විසියෙන් ගිලිහුණු සේක්, පිරිකර බහුල කොට ඇතිබවට පෙරළුණුසේක්, දහකුගලධර්මයට වැඩි වූ ආසීභාවය සිදු කිරීමට සමච්චි වූ ඥානදර්ශන විශෙෂය කියෙයින් ලැබූ සේක් ද?” මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි මම පස්වග මහණුන්ට මෙය කීම්: “මහණෙනි, තථාගත හෙමේ බාහුලික වූයේ නො වේ. ප්‍රධන්විසියෙන් ගිලිහුණේ නො වේ. බාහුලිකත්වයට පෙරළුණේ නො වේ. මහණෙනි, තථාගත හෙමේ රහත් ය. සමාස්සලබ්ධි ය. මහණෙනි, කන් යොවු කරවු. අමෘතය මා විසින් ලබන ලදී. මම අනුශාසනා කරමි. මම දහම් දෙසමි. අනුශාසනාව යම් සේ ද, එසේ පිළිපදනා වූ තෙපි නො බෝකලෙකින් ම යම් අභිත්තියක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ම ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද්ද, නිරුත්තර වූ බ්‍රහ්මච්චයසීය කෙලවර කොට ඇත්තා වූ ඒ අභිත්තිය තුමු විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යය කොට ඊට පැමිණ වාසය කරන්නහුය.”

38. දුතියමපි බො භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මං එතදවොචුං: “තායපි බො ඤං ආච්ඡියො ගොතම ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛාරකාරිකාය නාජ්ඣගමා උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං, කිම්පන ඤං එතරහි බාහුලීකො¹ පට්ඨානවිබහනො ආවනො බාහුලාය අධිගමිස්සහි උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසනති?”

39. දුතියමපි බො අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොචං: “න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලීකො¹ න පට්ඨානවිබහනො, න ආවනො බාහුලාය. අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සමමාසමුද්ධො. ඔදහථ භික්ඛවෙ සොතං, අමතමධිගතං, අහමනුසාසාමි, අහං ධම්මං දෙසෙමි, යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා නවිරස්සෙව යස්සඤ්ඤා කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජනති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති.

40. තතියමපි බො භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මං එතදවොචුං: “තායපි බො ඤං ආච්ඡියො ගොතම ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛාරකාරිකාය නාජ්ඣගමා උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං, කිම්පන ඤං එතරහි බාහුලීකො පට්ඨානවිබහනො ආවනො බාහුලාය අධිගමිස්සහි උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසනති?”

41. එවං චුත්තො අහං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු එතදවොචං “අභිජානාථ මෙ නො කුෂලෙහ භික්ඛවෙ ඉතො පුබ්බෙ එවරූපං වඛ්භාවිතමෙතනති² නො හෙතං භනො න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලීකො, න පට්ඨානවිබහනො, න ආවනො බාහුලාය. අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සමමාසමුද්ධො. ඔදහථ භික්ඛවෙ සොතං, අමතමධිගතං, අහමනුසාසාමි, අහං ධම්මං දෙසෙමි, යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා නවිරස්සෙව යස්සඤ්ඤා කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජනති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති.

1. බාහුලීකො, මජ්ඣං.
2. භාසිතමෙතනති, සිච්චු, භාවිතමෙතනති, කාඤ්චි, පභාවිතමෙතනති, මජ්ඣං.

38. මහණෙනි, දෙවනු ද පස්වග මහණහු මට මෙසේ කීහ: “ආචාරික, ගෞතමයෙනි, මුඛවහන්සේ ඒ ඉරියව්වෙන් ඒ ප්‍රතිපදාවෙන් ඒ දුෂකරක්‍රියාවෙන් මනුෂ්‍ය ධර්මයට වැඩි ආසීභාවය සිදු කිරීමට සමත් වූ ඥානදර්ශන විෂේෂයක් අවබෝධ නො කළ සේක. කීම, මුඛවහන්සේ දැන් ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇතිසේක් ප්‍රධන්විසීයෙන් ගිලිහුණුසේක් ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇතිබව පිණිස පෙරළණු සේක් මනුෂ්‍යධර්මයට වැඩි වූ ආයඝීභාවය සිදු කිරීමට සමත් වූ ඥානදර්ශනය අවබෝධ කළසේක් ද?”

39. මහණෙනි, දෙවනු ද මම පස්වග මහණන්ට මෙය කීමි: “මහණෙනි, තථාගත තෙමේ බහුලික වූයේ නො වේ. ප්‍රධන්විසීයෙන් ගිලිහුණේ නො වේ. ප්‍රත්‍යය බහුලභාවය පිණිස පෙරළණේ නො වේ. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ රහත් ය. සමයක් සමුදාය. මහණෙනි, කන් යොමු කරවු. (මා විසින්) නිවන් අවබෝධ කරණ ලදී. මම අනුශාසනා කරමි. මම දහමි දෙසමි. අනුශාසනාව යම්සේ ද, එසේ පිලිපදනාවූ තෙපි නො බෝකලෙකින් ම යම් අභීත්තියක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ම ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද් ද, නිරුතතර වූ බඹසර කෙලවර කොට ඇති ඒ අභීත්තිය තුමු ඉහාතමයේදී ම අභිඥානයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නහු ය.”

40 මහණෙනි, තෙවැනිවටත් පස්වග මහණහු මට මෙසේ කීහ: “ආචාරික ගෞතමයෙනි, මුඛ වහන්සේ ඒ ඉරියව්වෙන් ඒ ප්‍රතිපදාවෙන් ඒ දුෂකරක්‍රියාවෙන් මිනිස් දහමට වැඩි ආසීභාවය සිදු කිරීමට සමත් වූ ඥානදර්ශන විෂේෂයක් අවබෝධ නො කළසේක. මුඛ වහන්සේ දැන් ප්‍රත්‍යය බහුල කොට ඇතිසේක් ප්‍රධන්විසීයෙන් ගිලිහුණුසේක් ප්‍රත්‍යය බහුල භාවය පිණිස පෙරළණු සේක් මිනිස්දහමට වැඩි ආසීභාවය සිදු කිරීමට සමත් වූ ඥානදර්ශනය අවබෝධ කළසේකැ යනු කීම?”

41 මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි මම පස්වග මහණන්ට මෙය කීමි: “මහණෙනි, තෙපි මින් පෙර මාගේ මෙබඳු වූ වාග්භෙදයක් (=වචන කීමක් ගැන) දන්නහු ද?” “වහන්ස, එය නො වේ ම ය.” මහණෙනි, තථාගත තෙමේ ප්‍රත්‍යය බහුලික වූයේ නො වේ. ප්‍රධන්-විසීයෙන් ගිලිහුණේ නො වේ. ප්‍රත්‍යය විසින් බහුලභාවය පිණිස පෙරළණේ නො වේ. මහණෙනි, තථාගත තෙමේ රහත් ය. සමයක් සමුදාය. මහණෙනි, කන් යොමු කරවු. (මා විසින්) නිවන ලබන ලදී. මම අනුශාසනා කරමි. මම දහමි දෙසමි. අනුශාසනාව යම්සේ ද, එසේ පිලිපදනාවූ තෙපි නොබෝකලෙකින් ම යම් අභීත්තියක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මනා කොට ම ගිහි ගෙන් නික්ම අනගායඝීභාවයට පැමිණෙද් ද, ඒ නිරුතතර වූ බඹසර කෙලවර කොට ඇති රහත්බව ඉහාතමයේදී ම තුමු විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නහු ය.”

42. අසකම්ඛං ඛො අතං භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛු සඤ්ඤාපඤ්ඤාං දොපි සුදං භික්ඛවෙ ඔවදුමි. තයො භික්ඛු පිණ්ඩාය වරන්ති. යං තයො භික්ඛු පිණ්ඩාය වරිත්වා ආභරන්ති, තෙන ඡබ්බග්ගා¹ යාපෙම තඤ්ඤාපි සුදං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඔවදුමි. දො භික්ඛු පිණ්ඩාය වරන්ති. යං දො භික්ඛු පිණ්ඩාය වරිත්වා ආභරන්ති, තෙන ඡබ්බග්ගා යාපෙම.

43. අථ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්චවග්ගියා භික්ඛු මයා එවං ඔවදියමානා එවං අනුසාහියමානා අත්තනා ජාතීධම්මා සමානා ජාතීධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජාතං අනුත්තරං යොගකෙකම්මං නිබ්බානං පරියෙසමානා අජාතං අනුත්තරං යොගකෙකම්මං නිබ්බානං අජ්ඣගමංසු. අත්තනා ජරාධම්මා සමානා ජරාධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අජරං අනුත්තරං යොගකෙකම්මං නිබ්බානං පරියෙසමානා අජරං අනුත්තරං යොගකෙකම්මං නිබ්බානං අජ්ඣගමංසු. අත්තනා බ්‍යාධිධම්මා සමානා බ්‍යාධිධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගකෙකම්මං නිබ්බානං පරියෙසමානා අබ්‍යාධිං අනුත්තරං යොගකෙකම්මං නිබ්බානං අජ්ඣගමංසු. අත්තනා මරණධම්මා සමානා මරණධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අමතං අනුත්තරං යොගකෙකම්මං නිබ්බානං පරියෙසමානා අමතං අනුත්තරං යොගකෙකම්මං නිබ්බානං අජ්ඣගමංසු. අත්තනා සොකධම්මා සමානා සොකධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අසොකං අනුත්තරං යොගකෙකම්මං නිබ්බානං පරියෙසමානා අසොකං අනුත්තරං යොගකෙකම්මං නිබ්බානං අජ්ඣගමංසු. අත්තනා සසිකිලෙසධම්මා සමානා සසිකිලෙසධම්මෙ ආදීනවං විදිත්වා අසසිකිලීට්ඨං අනුත්තරං යොගකෙකම්මං නිබ්බානං පරියෙසමානා අසසිකිලීට්ඨං අනුත්තරං යොගකෙකම්මං නිබ්බානං අජ්ඣගමංසු. ඤාණඤ්ච පන තෙසං² දසසන්ධං උදපාදි: “අකුප්පා නො විමුත්ති, අයමන්තිමා ජාති, නන්ථිදුති පුත්තඛවො”ති.

44. පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ කාමගුණා කතමෙ පඤ්ච වනඛු විඤ්ඤාදායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, සොතවිඤ්ඤාදායා සඤ්ඤා -පෙ- සිත්තවිඤ්ඤාදායා ගඤ්ඤා - -පෙ- ජීවහා-විඤ්ඤාදායා රසා -පෙ- කායවිඤ්ඤාදායා ථොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ච කාමගුණා.

45. යෙ හි කෙවි³ භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ ගථිතා⁴ මුච්ඡිතා අජ්ඣාපනතා⁵ අනාදීනවදසසාවිනො අනිසසරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති, තෙ එවමසුඤ්ඤා වෙදිතබ්බා; අත්තමාපනතා බ්‍යසනමාපනතා යථාකාමකරණීයා පාපිමතො.

1. ඡබ්බග්ගියා, මජ්ඣ. ඡබ්බග්ගො, PTS. 2. එවං යාපෙම, මජ්ඣ.
3. තෙසං, කඤ්ඤි. 4. යෙ කෙවි, සඤ්ඤා. 5. ගථිතා සඤ්ඤා.
6. අජ්ඣාපනතා, මජ්ඣ. PTS.

42 මහණෙනි, මම මා බුදුවූබව පස්වග මහණුන් අභවන්තට හැකිවීමි. මහණෙනි, මම භික්ෂුන් දෙනමකට අවවාද කරමි. භික්ෂුහු තෙනමක් පිටු පිණිස හැසිරෙත් භික්ෂුහු තිදෙන පිටුපිණිස හැසිර යමක් ගෙනෙත් ද, එසින් සවග වූ අපි යැපෙමු. මහණෙනි, මම භික්ෂුන් තුන් නමකට අවවාද කරමි. භික්ෂුහු දෙනමක් පිටු පිණිස හැසිරෙත්. භික්ෂුහු දෙනම පිටු පිණිස හැසිර යමක් ගෙනෙත් ද, එසින් සවග වූ අපි යැපෙමු.

43 මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් අවවාද කරණු ලබන අනුශාසනා කරණු ලබන පස්වග මහණහු තුමු ඉපදීම සවභාව කොට ඇත්තාහු ජාතිධර්මයෙහි ආදීනව දූත ඉපදීමක් නැති නිරුත්තර වූ යොගසෛම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු ඉපදීමක් නැති නිරුත්තර වූ යොගසෛම නම් වූ නිවන අවබෝධ කලාහු ය. තුමු ජරාව සවභාව කොට ඇත්තාහු ජරධර්මයෙහි ආදීනව දූත ජරාවක් නැති නිරුත්තර වූ යොගසෛම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු ජරාවක් නැති නිරුත්තර වූ යොගසෛම නම් වූ නිවන අවබෝධ කලාහු ය. තුමු ව්‍යාධි සවභාව කොට ඇත්තාහු ව්‍යාධිසවභාවයෙහි දෙස් දූත ව්‍යාධි රහිත වූ නිරුත්තර වූ යොගසෛම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු ව්‍යාධි රහිත වූ නිරුත්තර වූ යොගසෛම නම් වූ නිවන අවබෝධ කලාහු ය. තුමු මරණ සවභාව කොට ඇත්තාහු මරණයෙහි ආදීනව දූත මරණ රහිත වූ නිරුත්තර වූ යොගසෛම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු මරණ රහිත වූ නිරුත්තර වූ යොගසෛම නම් වූ නිවන අවබෝධ කලාහු ය. තුමු ශෝක සවභාව කොට ඇත්තාහු ශෝකයෙහි ආදීනව දූත ශෝක රහිත වූ නිරුත්තර වූ යොගසෛම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු ශෝක රහිත වූ නිරුත්තර වූ යොගසෛම නම් වූ නිවන අවබෝධ කලාහු ය. තුමු කෙලෙසීම සවභාව කොට ඇත්තාහු සංකෙලනධර්මයෙහි ආදීනව දූත නො කිලිටි වූ නිරුත්තර වූ යොගසෛම නම් වූ නිවන සොයන්නාහු නො කිලිටි වූ නිරුත්තර වූ යොගසෛම නම් වූ නිවන අවබෝධ කලාහු ය. ඔවුන්ට 'අපගේ චිත්ත- විමුක්තිය නිශ්චල ය. මේ අන්තිම ජාතිය සි දුන් පුනභීවයෙක් නැත' යන ඥානදර්ශනය ද පහල විය.

44. මහණෙනි, මේ කාමගුණයෝ පස් දෙනකි. කවර පස් දෙනෙක යත්: ව්‍යුත්ථිඤ්ඤයෙන් දත යුතු වූ ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මන වඛන්තා වූ ප්‍රියසවභාව ඇති කාමරුගයෙන් යුක්ත වූ රුගොතපත්තියට කාරණ වූ රූපයෝ ය, ශ්‍රොත්‍රවිඤ්ඤයෙන් දත යුතු වූ ... ශබ්දයෝ ය, සුඛවිඤ්ඤයෙන් දත යුතු වූ ... ගන්ධයෝ ය, ජ්ඣවාචිඤ්ඤයෙන් දත යුතු වූ ... රසයෝ ය, කායවිඤ්ඤයෙන් දත යුතු වූ ඉෂ්ට වූ කමතිය වූ මන වඛන්තා වූ ප්‍රියසවරූප වූ කාමරුගයෙන් යුක්ත වූ රුගොතපත්තියට කාරණ වූ ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෝ ය, යන මොහුයි. මහණෙනි, මොහු පස්කම් ගුණයෝ ය.

45. මහණෙනි, යම් මහණකෙනෙක් හෝ බමුණුකෙනෙක් (මේ පස්කම් ගුණයන්හි) වෙළුනාහු මූසපත් වූවාහු බැසගත්තාහු දෙස් නොදක්නාසුලු වූවාහු ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාඤ්ඤයෙන් තොර වූවාහු මේ පස්කම්- ගුණයන් පරිභෝග කෙරෙද් ද, ඔහු අනභිවාදාදියට පැමිණියාහු ව්‍යසනයට පැමිණියාහු පවිටු මරහු විසින් කැමැති සේ කට යුත්තාහු යි මෙසේ දත යුත්තාහු ය.

46. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආරඤ්ඤකො මිභො¹ බඳො පාසරුසිං අධිසයෙය්‍ය, සො ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: අනගමාපනනා බ්‍යසනමාපනනා යථාකාමකරණීයො ලුද්දස්ස, ආගච්ඡනෙන ව පන ලුද්දෙ² න යෙන කාමං පකකමිස්සතීති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ හි කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණේ ගච්ඡතා මුච්ඡතා අනඤ්ඤාපනනා ආදීනවදස්සාවිනො අනිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති, තෙ ඵවමස්සු වෙදිතබ්බො: අනගමාපනනා බ්‍යසනමාපනනා යථාකාමකරණීයා පාපිමනො.

47. යෙ ව³ ඛො කෙවි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණේ අගච්ඡතා අමුච්ඡතා අනඤ්ඤාපනනා ආදීනවදස්සාවිනො නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති, තෙ ඵවමස්සු වෙදිතබ්බො: න අනගමාපනනා න බ්‍යසනමාපනනා න යථාකාමකරණීයා පාපිමනො.

48. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආරඤ්ඤකො මිභො අබඳො පාසරුසිං අධිසයෙය්‍ය, සො ඵවමස්ස වෙදිතබ්බො: න අනගමාපනනා න බ්‍යසනමාපනනා න යථාකාමකරණීයො ලුද්දස්ස, ආගච්ඡනෙන ව පන ලුද්දෙ යෙන කාමං පකකමිස්සතීති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණේ අගච්ඡතා අමුච්ඡතා අනඤ්ඤාපනනා ආදීනවදස්සාවිනො නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති, තෙ ඵවමස්සු වෙදිතබ්බො: න අනගමාපනනා න බ්‍යසනමාපනනා න යථාකාමකරණීයා පාපිමනො.

49. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආරඤ්ඤකො මිභො අරඤ්ඤෙ පවනෙ විස්සන්ථො ගච්ඡති විස්සන්ථො නිට්ඨති විස්සන්ථො නිසීදති විස්සන්ථො සෙය්‍යං කපපති, තං කිස්ස හෙතු? අනාපාඨගනො භික්ඛවෙ ලුද්දස්ස. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි සමිතකකං සවිචාරං චිචෙකජං පීතිසුඛං පඨමංකානං උපසමපජ්ජ විතරති. අයං මුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු 'අකමකාසි මාරං, අපදං වධිත්වා මාරවකුං අදස්සනං ගතො පාපිමනො'.

1. මහො, මජ්ඣ. PTS. 2. ආගච්ඡනෙතවලුද්දෙ, ස්‍යා. PTS.
3. යෙහිව, මජ්ඣ.

46. මහණෙනි, ආරණ්‍යකමාගයෙක් මල පුඩුරැස මත යම්සේ ශාන්තය කරන්නේ නම්, හෙතෙමේ අනභිවෘත්තියට පැමිණියේ ව්‍යසනයට පැමිණියේ වැද්දු විසින් කැමැති සේ කට යුත්තේ ය. වැද්දු එන කල්හි කැමැති මගකින් නො යන්නේ ය යි මෙසේ දතයුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම්කිසි මහණකෙනෙක් හෝ බමුණුකෙනෙක් හෝ පස්කම්ගුණයන්හි ගෙතුනාහු මුසපත් වූවාහු බැසගත්තාහු දෙස් නො දක්නාසුලු වූවාහු ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඥනයෙන් තොර වූවාහු මේ පස්කම්ගුණයන් පරිහොග කෙරෙත් ද, ඔහු විපතට පැමිණියාහු වැසනට පැමිණියාහු පවිටු මරහු විසින් කැමැති සේ කට යුත්තාහු ය යි මෙසේ දත යුතු වන්නාහු ය.

47. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ පස්කම්ගුණයන්හි නො ගෙතුනාහු මුසපත් නො වූවාහු බැස නොගත්තාහු දෙස් දක්නාසුලු වූවාහු ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඥනයෙන් යුක්ත වූවාහු මේ පස්කම්ගුණයන් පරිහොග කෙරෙත් ද, ඔහු විපතට නො පැමිණියාහු ය. ඔහු වැසනට නො පැමිණියාහු ය. පවිටු වූ මරහු විසින් කැමැති සේ කට යුතු නො වන්නාහු ය යි මෙසේ දත යුතු වන්නාහු ය.

48. මහණෙනි, යම් සේ වනමුවෙක් නො බැඳුනේ මලපුඩු රැස මත හෝනේ ද, හෙතෙමේ විපතට නො පැමිණියේ ය. වැසනට නො පැමිණියේ ය. වැද්දු විසින් කැමැති සේ කට යුතු නොවන්නේ ය. වැද්දු එන කල්හි කැමැති මගකින් පලායන්නේ ය යි මෙසේ දත යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මෙ පරිද්දෙන් ම යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ පස්කම්ගුණයන්හි නො ගෙතුනාහු මුසපත් නො වූවාහු බැස නො ගත්තාහු දෙස් දක්නාසුලු වූවාහු ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා-ඥනයෙන් යුක්ත වූවාහු මේ පස්කම්ගුණයන් පරිහොග කෙරෙත් ද, ඔහු විපතට නො පැමිණියේ ය. වැසනට නො පැමිණියේ ය. පවිටු මරහු විසින් කැමැති සේ කටයුතු නො වන්නේ ය යි මෙසේ දත යුතු වන්නාහු ය.

49. මහණෙනි, යම්සේ වනමුවෙක් මහ වනයෙහි හැසිරෙන්නේ බියරහිත වූයේ යේ නම්, බියරහිත වූයේ සිටි නම්, බියරහිත වූයේ හිඳි නම්, බියරහිත වූයේ නොවී නම්, මහණෙනි, ඒ කවරහෙය්‍යයන්: වැද්දුට හමු නො වූ හෙය්‍යහි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ කෙනෙමේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශල බලියන්ගෙන් වෙන් ව ම විතකී සහිත විවාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ද ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙහි ද, මහණෙනි, මේ භික්‍ෂු කෙනෙමේ මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, මාරයාගේ ඇස පිහිටක් නැති සේ තසා පාපී මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ යයි ද කියනු ලැබේ.

50. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු විතකකවිචාරනං වූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං වෙනතො එකොදිනාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාතිජං පිනිසුඛං දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අකුමකාසි මාරං, අපදං චබ්බො මාරචකඤ්ඤං අදසසනං ගතො පාපිමතො.’

51. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙකකකො ච විහරති සතො ච සමපජානො, සුඛඤ්ඤා කායෙන පටිසංවෙදෙති යනනං අරියා ආවිකකන්ති: උපෙකකකො සනිමා සුඛවිහාරීති තතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අකුමකාසි මාරං, අපදං චබ්බො මාරචකඤ්ඤං අදසසනං ගතො පාපිමතො.’

52. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුකඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගමා අදුකඛං අසුඛං උපෙකකාසනිපාරිසුද්ධිං චතුස්ථං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අකුමකාසි මාරං, අපදං චබ්බො මාරචකඤ්ඤං අදසසනං ගතො පාපිමතො.’

53. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතිකකමා පටිසසඤ්ඤානං අත්ථගමා නානතකසඤ්ඤානං අමනසිකාරු අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘අකුමකාසි මාරං, අපදං චබ්බො මාරචකඤ්ඤං අදසසනං ගතො පාපිමතො’. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතිකකමම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති -පෙ- සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතිකකමම නත්ති කිඤ්චිති [ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති -පෙ-] සබ්බසො ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනං සමතිකකමම [නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති -පෙ- පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සබ්බසො] නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතිකකමම සඤ්ඤාමෙදසිතිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති. පඤ්ඤාස වස්ස දීඝවා ආසවා පරිකම්ණා භොනති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අකුමකාසි මාරං, අපදං චබ්බො මාරචකඤ්ඤං අදසසනං ගතො පාපිමතො, තිණ්ණො ලොකෙ විසන්තිකං. සො විස්සන්ථො ගච්ඡති, විස්සන්ථො නිට්ඨති, විස්සන්ථො නිසීදති, විස්සන්ථො සෙත්ථං කප්පෙති. තං කිස්ස භෙදා? අනාපාඨගතො භික්ඛවෙ පාපිමතොති.

ඉදමවොච භගවා. අනන්තො තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්තති.

අරියපට්ඨයෙසනසුත්තං ජට්ඨං.

50. මහණෙනි, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ විතකී විචාරයන්ගේ සන්සිදීමෙන් සිය සතන්හි පැහැදීම වූ යිනේ එකඟව ඇති විතකී නැති විචාර නැති සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ද ඇති දෙවැනි දෘඪතාව පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මේ මහණ තෙමේ 'මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, පිහිටක් නැති සේ මරඇස නසා පාපී මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ.

51. මහණෙනි, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ ප්‍රීති විරුගයෙන් උපෙක්ඛා ඇත්තේ ද සමානිමත් වූයේ සමාක්ප්‍රඥා ඇත්තේ ද වාසය කරයි. කසින් සැප ද විදිසි ආසියෝ ඒ යමක් 'උපෙක්ඛා ඇත්තේ ය. සිහි ඇත්තේ ය. සැප විහරණ ඇත්තේ ය' යි වණිනා කරන් ද, ඒ තෙවැනි දෘඪතාව පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ 'මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, මාරයාගේ ඇස පිහිටක් නැති සේ නසා පාපී මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ.

52. මහණෙනි, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සැපය නැසීමෙන් ද දුක නැසීමෙන් ද පලමු කොටම සොම්නස් දොම්නස් වැනසීමෙන් දුක් රහිත වූ සැප රහිත වූ උපෙක්ඛා විසින් කල සමානි-පරිග්‍රහිතාව ඇති සිවුවැනි දෘඪතාව පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ 'මාරයා අකු කෙළේ යයි ද මාරයාගේ ඇස පිහිටක් නැති සේ වනසා පාපී මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ.

53. මහණෙනි, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සජී-ප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥාවන් ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන් නැසීමෙන් නානාභවසංඥාවන් නො මෙනෙහි කිරීමෙන් ආකාශය අනන්තයයි ආකාසානාඤායතනයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ 'මාරයා අකු කෙළේ යයි ද, මරඇස පිහිටක් නැති සේ වනසා පාපී මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ. මහණෙනි, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සජීප්‍රකාරයෙන් ආකාසනාඤායතනය ඉක්මවා විඤ්ඤාණය අනන්තයයි විඤ්ඤාණඤා-යතනයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි ... සජීප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤායතනය ඉක්මවා ඔලාරික කිසිවක් නැතැයි ආකිඤ්ඤායතනයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ... සජීප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්මවා නෙවසඤ්ඤා-නාසඤ්ඤායතනයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි.... මහණෙනි, නැවත ද අනිකක් වෙයි. මහණ තෙමේ සජීප්‍රකාරයෙන් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා-යතනය ඉක්මවා සඤ්ඤාවෙදසිතනිරුධයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. ප්‍රඥාවෙන් දුක ඔහුගේ ආසුවයෝ ක්ෂීණ වූවානු වෙත්. මහණෙනි, මේ තෙමේ 'මාරයා අකු කෙළේ ය. මරඇස පිහිටක් නැති සේ නසා පවිටු මාරයාගේ නො දැක්මට පැමිණියේ' යයි ද කියනු ලැබේ. ලොකයෙහි විසන්තිකා සංධිසාන නෘෂණාවෙන් එතෙර වූයේ ය. හෙතෙම නිර්භය වූයේ නිර්භය ව සිටියි. නිර්භය ව හිදියි. නිර්භය ව හොවියි. කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, පවිටු මාරයාට හමු නොවූ හෙයින්.

බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙය වදාලසේක. සතුටු වූ ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුටින් පිලිගත්හ.

අරියපරියෙසන සූත්‍රය සමාප්තියි.